

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la **biroul administrației**, (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Invitare la abonament.

In curând se împlinesc sarăși un jumătate de an în viața „Foi Poporului“. Credincioși programului de-a lumina, sfătui și îmbărbăta poporul în lupta lui pentru propășirea economică, morală și spirituală, „Foaia“ a stăruit, ca din an în an să satisfacă mai mult îndatoririi, ce 'și a impus. Cuprinsul ei variat a făcut, ca ea să fie considerată ca o mică sală de lectură, la care, după însași mărturisirea cetitorilor, toți cu drag alergă.

Și pe viitor „Foaia Poporului“, va luera tot în direcția veche, silindu-se a introduce îmbunătățiri tot mai multe, pentru ca să fie vrednică de numele ce 'și-a ales. Sântem convinși deci, că lucrăm, nu în interesul ei propriu, ci al poporului român, a cărui înaintare ne zace tuturor la inimă, când rugăm pe abonații de până acum să o aboneze și mai departe și, mânați de dragoste față de deapropapele, să îndemne și pe alții, ca să o aboneze.

Abonamentele rămân aceleași, și anume:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.

Pentru România, Bulgaria, Rusia și America:

Pe un an întreg 10 franci (1el).
Pe o jumătate de an 5 franci.

Pentru a pute ține bună rânduială, onorații abonați, vechi și noi, sânt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât pe o jumătate de an, sau pe un an.

Administrațiunea
„Foi Poporului“.

Despre starea noastră.

III.

În numărul din urmă am arătat pe scurt stările noastre sociale până la 1848 și am încheiat zicând, că cu anul acesta începe o nouă epocă în viața poporului nostru. Aceasta în adevăr așa și este. În acest an s'a șters iobăgia pentru totdeauna și țeranul nostru a devenit om liber și el, de o potrivă luat în seamă în fața legii. De aci înainte țeranul român e stăpân pe munca și agoniseala sa și nu trebuie să lucre pentru alții. Dar' totodată 'i-se deschide și calea înaintării. 'I-se dă voie a-și trimite copiii la școală, la învățătură, și a-și da la meserii și pe terenul negustoresc

Și aci laudă să cuvine poporul nostru! El de veacuri apăsător și prigonit, era doritor de înaintare, era setos după învățătură. Și cu mare zel s'a pus pe lucru. Din sudoarea muncii sale a ridicat an de an școale, s'au făcut însoțiri culturale, a întemeiat și școale de mijloc (gimnasii) și fiii poporului nostru au năpădit școalele românești și străine.

Nu e vorbă, poporul nostru a dat și acum de mari greutate pe calea înaintării, între cari cea mai mare greutate era sărăcia.

Cu toți știm, că acelaia, care vrea să învețe, îi trebuie în locul prim mijloace materiale, bani, de cari noi, popor plugar și sărac, nu prea aveam. Dar' nu degeaba a trecut poporul nostru prin școala suferinții. Băieții de Român știau să rabde, să suferă, să se

îndestulească cu puțin. Cei mai mulți erau susținuți de acasă cu straița, cu pită și slănină, având puțini bănișori. Câți din ei nu se susțineau servind la câte un profesor. Și luptând cu astfel de greutatea treabă au făcut, cinste au adus neamului nostru, pentru-că rîvna de învățătură era mare.

Eată ce scria la 1884 o foaie de ale noastre privitor la silințele, ce 'și-le-a dat poporul român de-a înainta și a se cultiva:

»Trăiți sub cele mai triste împrejurări politice, lipsiți chiar de dreptul de a învăța carte în limba maternă, Românii abia după 1848 începeau a respira mai liberi și a se gândi la întemeierea instituțiilor de cultură, care se-l scoată dela întunericul în care îl aruncase barbaria timpilor trecuți. 36 de ani sânt de atunci, nu este tocmai mult în viața unui popor, și astăzi constatăm cu plăcere că am făcut progrese însemnate. Am ridicat mai în fiecare comună, unde se află Români, școală primară cu limba de propunere românească și de pe catedrele a patru gimnasii complete și a unui gimnasiu cu patru clase se propovăduște tinerilor români lumina trebuincioasă în lupta pentru existență.

»Negreșit nu ne putem mândri, că am ajuns la acea treaptă de cultură, pe care se găseșc alte popoare europene și în special cele despre miază-noapte; dar' când ne gândim la greutatea, cu care am avut și avem încă să luptăm putem fi mulțumiți de rezultatele ce am dobândit. Am voi să vedem pe oricare dintre popoarele conlocuitoare, dacă în împrejurările noastre, ar fi pu-

FOIȚA.

Petru Cenușotca.

(Urmare și fine).

Dracii de negrii și turbați ce erau se făcură mai blăstemați și începură a tăia pe Cenușotca cu săbiile tot fărămi și bucăți. Cenușotca când îl tăiau cu săbiile zicea: »cu D-zeu«.

Când fu pe la miezul nopții, dracii o luară la feigă (fugă), care 'n cătrău de nu le vedeai calcăiele.

Fata cea neagră veni înlăuntru și văii pe Cenușotca, tot bucăți; ea se apucă îndată, puse apă vie peste oase și Cenușotca se făcū mai mândru și mai frumos ca mai înainte. În noaptea a doua earăși veniră dracii și seara tăiară pe Cenușotca, dar' fata îl învie din nou. În noaptea a 3-a nu numai tăiară dracii pe Cenușotca, dar' îi imprăștiară și oasele prin casă. Fata cea neagră și acum

punând apă vie preste oase îl învie. Nu trecu mult și făcură un ospăț mândru și frumos.

Cenușotca 'și-o adus aminte de înțelesul ce avu cu frații sei, și-o is soției sale: sânt acum trecuți 21 ani de când am plecat de acasă, și io ași vrea mee la părinții mei acasă.

Fata se învoi și dote un inel la Cenușotca, zicându-'i! »ține acest inel când-'i gândi la părinții tēi, atunci îndată vei fi acasă, dar' la mine să nu cugeți de loc că va fi rău de tine«.

Cenușotca luă inelul și gândi să fie la locul de unde să despărți de frați, dar' aici află numai băta lui că frații lui apucară a mee înainte, fiind-că au fost trecut de 21 ani. Cenușotca cugetă apoi la părinți și 'ndată fū acasă.

Acasă era lume multă. Frații lui tomna făceau ospățul lor, și erau în jur de mese. Cum îl văii tată-so și frații pe Cenușotca îl întrebă cum de o întârziat atâta? El le-o spus pătania din fir în pēr. Când fū mai

pe urmă nu se putū să nu cugete la muierea sa și eată că ea sosește între meseni — neagră cum era. Mesenii toți se spăriară. Muierea dracului însă nu face mulți pureci, îi dă o palmă lui Cenușotca, îl ia de mână și-'l scoate afară, apoi îi zice: »ce 'ți-am spus io; să nu cugeți la mine!«

Cenușotca să amări tare și-'i zise: »n'am putut să nu gândesc la tine«.

Nu va fi nimic, adause ea. Intru aceea ca și din gând ajunseră la locul, unde să despărți Cenușotca de frați. Acolo fiind Cenușotca ostenit se culca cu capul în poală la muiere și adormi. Ea merou îi punea capul pe un moșinoiu și-i lasă o hârtie lângă el, pe care a scris: »să 'ți cumperi o bătă de oțel și opinci de fer și când s'or roade acestea, ne vom mai întâlni amēndoi« cu aceste ea să ca mai duse.

Când s'o trezit Cenușotca, era singur ca cucul, cetește hârtia și plecă la drum. Ajungând într'o cetate își cumpăra o bătă de oțel și opinci de fer și plecă înainte. După-ce o călătorit multă lume 'mpărăție, ajunge la un

tut se ajungă așa departe precum am ajuns noi. Căci nu este lucru puțin a ridica, într'un interval relativ scurt, atâtea institute de cultură, fără nici un ajutor din partea statului sau din afară.

»Tot ce am făcut prin noi am făcut și rezultatul, la care am ajuns, ne dovedește, că poporul român este un popor plin de viață, un popor cu viitor. Nu se spărie de sarcinile cele grele ce i-se impun de către stat, își îndeplinește, deși amărît până în fundul sufletului, toate datoriile și din toată sărăcia lui mai dă, pe cât îl iartă puterile, și pentru școală. De asemenea vedem pe cei puși în fruntea institutelor noastre de cultură, înfruntând cu bărbăție necazurile zilnice și lucrând cu zel și devotament întru împlinirea sfintei lor meniri.

În modul acesta ne-am făcut o inteligență destul de numeroasă, care an de an sporește. Dar' am făcut cam puțin pentru a ne crea clasa de mijloc, *meseriași și neguțători*. Abia în timpul mai nou am făcut și pe acest teren începuturi, despre ce vom scrie în numărul viitor.

Silvestru Moldovan.

Inscripțiile „străine“ de pe firmele comercianților și meseriașilor nu le plac celor din Pressburg (Pojun). Municipiul acestui oraș s'a adresat distictului cerând să facă o lege, prin care cei cu inscripții de firme în limbi străine (române, germane etc.) să plătească dare mai multă. Au cerut dela municipiul Budapestei să-i spriginească în cererea aceasta. La Pesta însă nu s'au învoit. Nu e mirare, căci atunci nu s'ar mai fi cunoscut așa de ușor, că Pesta e oraș iudevesc.

Limba germană în Budapesta. În capitală sunt chiar după conscripția maghiară mult peste 100 000 de Germani (Șvabi). Cum au fost niște tândale naționale, limba germană a fost scoasă din școlile lor, așa că acum copiii lor nu mai învață nici cel puțin

șe scrie și se citească în limba lor maternă. Limba germană însă le trebuie tuturor comercianților și meseriașilor, mai ales dintr'un oraș mare cum e și Budapesta, așa că amărîții de Șvabi trezindu-se au cerut, ca copiii lor să o învețe. Corpul învățătoresc dela o școală primară a cerut zilele trecute dela magistrat să conceadă ținerea de cursuri facultative pentru instrucția în limba germană. Că învoiesc-vor »patrioții« la asta, e altă întrebare.

Intemplantările din Belgrad.

»Vossische Zeitung« primește din Belgrad următoarele amănunte asupra asasinării ministrilor Țințar Marcovici și Pavlovici, precum și a rănirii de moarte a ministrului Teodorovici. Ceea ce e mai grozav în aceste trei cazuri este că victimele au fost atacate și împușcate pe când se găseau în sinul familiilor lor. Țințar Marcovici avea opt copii. Cel mai în vârstă, o fată de 21 de ani, era soția oficerului de ordonanță Miljkovici, omorît în aceeași noapte de un cartuș de dinamită. Doi copii mai în vârstă cari studiază în Austria nu erau acasă. Celalți copii, dintre cari cel mai mic e de cinci ani, se aflau în casă. Țințar Marcovici ședea cu soția sa la un păhar cu vin și-i spunea că și-a dat dimisia de oare-ce nu mai poate lucra cu regele. D-na Marcovici nu asculta decât cu o ureche, de oare-ce ou puțin mai înainte fusese anunțată că d-na Miljkovici e pe cale de-a naște. Soția primului ministru se hotărîse să petreacă noaptea lângă fiica sa. Nu trecu mult și se auzi bătând la ușă. Sosiseră doi oficeri cu opt soldați. Unul dintre oficeri rămase cu soldații afară: celalalt ceru să fie lăsat înăuntru. Primul ministru nu voi să-l primească. Oficerul îi răspunse că vine din însărcinarea regelui. Atunci fu lăsat. »Dle general, zise el, părechia regală a fost omorîtă. Înainte a uși d-tale sunt soldați. Să nu îndrăznești să egi din casă!«

Evident că oficerul acesta când a văzut pe soția primului ministru și pe copii n'a mai cotezat să-și îndeplinească misiunea sângeroasă.

Primul ministru promise că va rămănea acasă, dar' ceru să se permită soției sale să se ducă la fică-sa. Cereea fu admisă și oficerul egi. Peste câteva momente, înainte ca d-na Marcovici să aibă vreme să se îmbrace, celalalt oficer intră în odaie. Fără să zică o vorbă trase câteva focuri asupra primului ministru omorîndu-l.

În ora când perdu pe tatăl și pe soțul seu, d-na Miljkovici dete naștere unui copil sănătos. Ea nu știe despre cele petrecute. I-s'a spus că tatăl și soțul seu au plecat repede cu regele la Niș...

Ministrul de războiu Pavlovici de asemenea se afla în cercul familiei sale când sosiră ucigașii. El fu chemat pe fereastră de un oficer. Când se uită afară, Pavlovici observă numai decât situația și punând mâna pe un revolver începuse să tragă. Soldații ripostară și-l nimeriră. Ministrul căzu mort lângă fereastră.

Ministrul de interne lucra în noaptea fatală la o masă în jurul căreia stătea soția sa și copiii între cari o fată mare și un băiat care se prepara de examene. Un oficer țier intră. »Nu mai egi ministru, zise el, părechia regală a fost omorîtă«. Teodorovici sări de pe scaun și alergă în odaia de alături ca să vorbească prin telefon cu Țințar Marcovici. Oficerul alergă după el și-l oprî; crima însă nu cotează să o săvîrșească; el egi afară și zise camaradului seu: »Nu pot; întreaga familie e înăuntru! Cu fata sunt cunoscut; adese-ori am dansat cu ea; nu pot.«

Se repetă ceea ce se petrecuse la Marcovici; al doilea oficer intră în casă și trase două gloanțe în peptul lui Teodorovici.

Marea adunare — scupcina — precum am spus în numărul trecut s'a întrunit luni în 15 a acestei luni. Toți membrii scupcinei, afară de unu, care voia ca în Sârbia să se proclame republica, adevăcă cărmuirea țării prin popor, au ales de rege al Sârbiei pe prințul Petru Caragheorghevi, al cărui tată a mai fost ca principe în Sârbia. Indată după hotărîrea scupcinei miliția a vestit orașului prin 101 pușcături de tun alegerea noului rege. Pe zidurile orașului,

deal tot de cremine și-l gure până ajunge în vârful lui. Acolo însă Cenușotca. Când fu pe la cina cea bună se uită în jos până în vale. Acolo se auzi o holcă (larmă) mare și înjurături, de gândea-i că se omoară oameni. Cenușotca *purcede* la drum și ajunge de vale. Aici erau 8 draci și cari de cari strigau: »să trimeată D-zeu un ânger să le împartă avuția că dacă nu, se face moarte!«

Cenușotca cum îi vede le zice: »ce bogăție aveți voi de împărțit?«

Un drac, care era mai negru a răspuns: avem un *lecru* (vestă) pe care dacă-l îmbraci nu te mai vede nimeni, o pungă, din care tot iei și nu se mai gată, și-o păreche de *șole* (opinci) cu cari poți pași 3 miluri; aceste nu le putem împărți.

Las' că vi le împărțesc eu. Până cu una-alta, Cenușotca pune mâna pe *lecru* și-l îmbracă, ia punga o pune în posunar și *șolele* se face că se uită la ele. Dracii așteptau să le împartă; dar' Cenușotca pași acum 3 miluri de pământ și-i întrebă pe draci: »dacă-l

ved'« Ei ziseră că nu. Atunci el se duse p'aci 'ncolo; ear' dracii rămaseră cu buzele umflate.

Până-i bate 'n palmi Cenușotca fu la muierea lui. Aceasta făcea ospet cu altul Cenușotca știa rindul căsiei, intră în casa muierii și se culcă în patul ei.

De odată vine o slugă și-l vede și mee de spune la doamna-sa că un stăin îi culcat în patul ei.

Numai decât trimite o slugă ca să-i aducă și pe acel străin la masă el veni în lontru și se pusă la spatele miresei, dar' nime nu l' putea vedea că era îmbrăcat cu *lecrul*.

După ce înmăncară și se ospătară cu toții, Cenușotca a zis că fiecare să spună câte o poveste, și pe urmă va spune și el.

Oaspeții se uitară în toate părțile, dar' nu văziră pe niminea. Ei *ândălătră* a spune câte-o poveste, pe urmă începu și Cenușotca și a zis:

»Tot omul când se căsătorește, trebuie să aibă un pat, o masă și o ladă cu

incuitoare eară la incuietor trebuie să fie și o cheie.

Dacă cheia cea de ântăiu se perde face omul alta cu *un faur*. Dacă, acum găsesce cea de ântăiu care o făcut-o odată cu lăcatul, care este mai bună, cea care a făcut-o cu faurul ori care a făcut-o cu incuetoarea?

Toți răspunseră că cheia cea de ântăiu e mai bună! La aceste vorbe Cenușotca a zis:

»Așa este și aici bărbatul cel de ântăiu este mai primit și mai cu vază ca al doilea, atunci punându-și *lecrul* peste nevastă și peste el să făcură nevăzuți eară către oaspeții a strigat:

Să eșiți care cum puteți din casă că de nu n'o fi bine de voi!

Oaspeții se spăriră și-o luară la sănătoasa, care încătrău. Petru Cenușotca a rămas singur cu nevastă-sa și de n'or fi murit, trăesc și astăzi.

pe turnuri, biserici și pretutindenea s'au pus steaguri și s'a vestit poporului despre alegerea urmașului lui Alexandru. Poporul s'erbesc n'a arătat însă nici o însuflețire față de noul rege, ca-și-cum nu s'ar fi întâmplat nimic.

Noul rege *Petru Caragheorghievici*, care petrece în Geneva, fiind încunungițat în 16 Iunie despre alegerea sa cei din jurul său au strigat: Trăiască Regele! La aceasta regele răspunse: «Trăiască Libertatea», dar' adăuse tot odată: »Pentru poporul s'erb începe azi libertatea, car' pentru mine sclăvia coroană».

Puterile europene n'au primit de-o potrivă alegerea sa de rege. Astfel guvernul englezesc și-a exprimat cea mai mare scârbă și amărăciune pentru omorul părechei regale s'erbești și a rupt toate legăturile cu S'erbia. Foile franceze cari stau aproape de capul statului francez au infierat cu cuvinte foarte aspre crâncenul omor s'ervit și au scris că nici în istoria popoarelor barbare, s'elbatice nu s'au întâmplat astfel de cazuri ca la poporul s'erbesc.

Chiar și stăpânirea rusească cu puternicul ei împărat publică în oficioasa foale a împărăției un comunicat prin care se declară că Rusia recunoaște alegerea lui *Petru Caragheorghievici* ca rege al S'erbiei, îndatorându-'l totodată de a pedepsi pe ucigașii din Belgrad.

Împăratul și regele nostru încă s'a învoit cu alegerea lui Petru de rege al S'erbiei, dar' a osândit faptele sângerose petrecute în Belgrad.

Regele României *Carol* a luat la cunoștință alegerea de rege a lui Petru, dar' fiind proprietar al regimentului 6 din Belgrad, care a s'ervit omorul dinastiei s'erbe, după o sfătuire cu mai mulți generali de ai săi, și-a dat demisiunea de stăpân al aceluia regiment.

Sosirea delegațiunii s'erbești la Geneva.

Petru Caragheorghievici fiind ales din partea S'erbicilor de rege, adunarea națională s'erbească a trimis o delegațiune, care a sosit în 20 Iunie la 11 ore a. m. la gara din Geneva, unde se află noul rege. Delegațiunea a fost primită la gară din partea șefului casei militare și de secretarul regelui, care i-au condus în trăsura până la hotel.

Înfățișându-se înaintea regelui, delegațiunea adunării naționale din S'erbia a predat în 21 c. înainte de amiază, regelui Petru protocolul ședinței acelei adunări dela 2 Iunie, când a fost ales ca rege al S'erbiei.

Conducătorul delegațiunii, *Velimirovici*, președintele adunării naționale, a rostit o cuvântare exprimându-se, că în momentul când adunarea națională a fost chemată să împlinescă tronul vacant al S'erbiei, toate privirile s'au îndreptat spre principele Petru Caragheorghievici, al cărui caracter înalt îl cunoaștem, a zis *Velimirovici*, precum și trecutul strămoșilor săi. Prin această alegere sperăm să dispară neînțelegerile dintre coroană și popor și S'erbia să fie condusă spre un viitor mai bun.

Velimirovici a terminat urând noului rege domnie lungă și fericită pentru cea mai mare glorie a lui și a dinastiei, precum și a fericirii poporului s'erb.

Regele a dat cam acest răspuns: S'unt foarte mișcat în acest moment așa de s'erbătoresc pentru mine, prin dovezile de devotament și de credință ale poporului meu, încât nu pot în de-ajuns spune întreaga recunoștință, ce mi umple inima de patriot s'erb, astăzi, când văd înaintea mea ca rege al S'erbiei pe fiul fiilor acelor eroi, cari cu viteazul meu strămoș și cu mărinimosul meu părinte au aruncat s'emența independenței poporului s'erb și a regatului S'erbiei, patria mea și a voastră.

Mulțumiți-vă, scumpi frați, de a vă exprima recunoștința mea prin această simplă urare: *Trăiască S'erbia!* Mila lui Dumnezeu să însoțiască de acum scumpa patrie s'erbească!

Velimirovici a prezentat în urmă pe ceilalți membri ai delegațiunii parlamentare.

Intr'o scurtă vorbire, Regele spuse delegaților că nefiind orator, îi roagă să-1 erte dacă n'a reușit să-1 exprime toate sentimentele ce simte. Dar' dacă cuvintele s'unt neindestulitoare ca să-1 exprime simțimintele, are însă o inimă caldă de patriot, care nu va bate de cât pentru fericirea poporului său. Regele apoi se retrase.

Velimirovici spuse că aceste câte-va vorbe probează că *Petru Caragheorghievici* este cu adevărat Regele de care S'erbia are nevoie. El înțelege ca și noi de a respecta drepturile poporului și de a lucra pentru propășirea S'erbiei.

Ceremonia a durat vre o zece minute. A urmat apoi un dejun intim.

Perdere de moșii.

Cuvântare cu care dl *Emanuil Ungurianu* a deschis adunarea generală a despărțământului Timișoara al Asociațiunii, ținută la 14 Iunie 1903 în Mehala.

Onorată adunare generală!

»Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« are de scop luminarea și deșteptarea și prin acestea întărirea materială și morală a poporului român din Ungaria, la realizarea acestui scop lucră și despărțământul »Asociațiunii« și între acestea și despărțământul Timișoara.

E un adevăr recunoscut de toată lumea civilizată, că cultura e cel mai puternic factor, care asigură existența și trăinicia unui popor, acest adevăr trebuie neîntrerupt să-1 repetăm înaintea Românilor, ca odată să înțeleagă, că și ei dacă nu se vor nizu a înainta în cultură, a învăța, a se lumina, a fi mai muncitori și mai cruțători, a-și păzi averile, a se face mai isteți și mai înțelepți, atunci fără îndoială cu timpul vor fi cutropiți și desmoșteniți de alte neamuri conlocuitoare, pentru-că poporul român din comitatele Timișului și a Torontalului locuind printre alte popoare mai deșteptate și mai muncitoare cu acestea nu va putea suține concurența pentru existență; trebuie pe Români să-1 facem să priceapă, că cu cât e cineva mai învățat și mai deșteptat, cu atât e și mai rafinat, și că cu cât e cineva mai rafinat, cu atât mai tare exploatează pe cel necult și ignorant, deci bine să grijească Români, ca să nu rămână ei cei ignorați și exploatați.

De răspândirea culturii să ține și eruzarea și descoperirea slăbiciunilor și defectelor, cari contribuiesc la slăbirea și s'ărăcirea poporului; aceste slăbiciuni pentru aceea trebuiesc descoperite, ca poporul să le vadă, să le cunoască și să se covingă, că dacă nu se va lăpăda de ele, atunci mai timpuriu sau mai târziu de sigur se prăpădește; pentru poporul român din comitatele Timișului și a Torontalului, dacă rămâne el în starea sa culturală și morală de astăzi, nu e mântuire, deci de datorința despărțământului Timișoara să ține a descoperi slăbiciunile poporului român, care locuiesc pe teritoriul acestui despărțământ.

Despărțământul Timișoara se estinde peste cercurile administrative Timișoara (central), Ciacova, Buziaș, Recaș, Aradul-nou și Vinga din comitatul Timișului și cercul Madoș din comitatul Torontalului, cuprinde 98 de comune parte curat românești, parte mestecate, locuite de Români și de alte neamuri.

Am tot auzit dar' știu și din experiență proprie, că poporul nostru afară de s'erbătorile bisericesti, mai cu seamă femeile, mai ține și o sumedenie de s'erbători păgâne și superstițioase, sau cum se numesc pe aici, s'erbători muieresti, când nu lucră ei perd timpul fără nici un folos; deci m'am adresat în scris către bărbați inteligenți și demni de încredere cu următoarele întrebări:

1. Ce fel de s'erbători păgâne și superstițioase ține poporul nostru?
2. Cari s'unt slăbiciunile și defectele din cari se trage s'ărăcia lui?
3. Cât pământ au avut Români în respectiva comună înainte de 50 de ani, cam pe la anul 1850, și cât mai au astăzi?

La aceste întrebări am căpătat răspunsuri detaiate, pe cari în extras aici le comunic.

În comuna *Sipet* mulierile afară de s'erbătorile bisericesti mai țin toate s'erbătorile păgâne, cari s'unt în călindar însemnate cu cruce neagră, acestea precum și Sâmbăta înainte de începerea postului Paștilor le serbează respective se rețin dela lucru, ca peste an să nu fie lovite de rele, și ca să nu le sece mâinile și picioarele; întreaga întâia săptămână a postului Paștilor o serbează, ca să nu le calce caii lui Săn-Toader, Mercuria după Duminecă Tomii nu lucră ca să nu capieze oile, Sâmbătă înainte de Înălțarea Domnului nu lucră nici mulierile nici bărbații, ca peste an să nu fie loviți de trăsnet; țin o zi de s'erbătoare sub numele de »Todoroase«, ca peste an să fie scutite de pagubă; în ziua lui Vartolomei nu lucră, pentru-că atunci săcând rădăcina grăului, să nu sece rădăcina și celorlalte plante; mai țin s'erbătoare ca să nu se umfle gâtul la porci.

În comuna *Sacoșul turcesc* Mercuria după Paști nu lucră femeile, ca să nu capete durere de cap; întreaga întâia săptămână a postului Paștilor se rețin dela lucru, ca să nu le calce caii lui Săn-Toader, dela Paști până Mercuria după Duminecă-Tomie nu lucră, ca peste an să le păzească Dumnezeu de toate boalele, dela Paști până la Înălțarea Domnului nu lucră Joile, ca să nu bată peatra hotarul; ziua înainte de Sfântul George nu lucră, ca să nu sece laptele la vaci; sub numele de »Todoroase« nu

ucră o zi, ca să nu le mănăce strigoli; Sămbătă înainte de Înălțarea Domnului nu lucră nici bărbații nici femeile, ca să nu fie loviți de trăsnet, ziua lui Vartolomei o țin de sărbătoare, pentru că atunci secând rădăcina la grâu, să nu sece rădăcina și altor plante; trei zile înainte și trei zile după Arhanghelul Mihail sărbează muierile, ca să nu mănănce lupii oile.

În *Cebza* muierile țin toate sărbătorile păgâne însemnate în calendar cu cruce neagră, la 15 Februarie țin sărbătoarea moșilor, întâia săptămână a postului Paștilor nu lucră, ca să nu le calce caii lui Săn-Toader, la 15 Maiu țin o sărbătoare ca să nu fie loviți de trăsnet, 3 zile înainte și 3 zile după începutul postului Crăciunului nu lucră, ca să nu mănăce lupii oile, dela Paști până la Rusale nu lucră Joile, ca să nu bată peatra hotarul.

În *Cerna*, Marți și Mercuri după Paști, apoi Marți și Mercuri după Dumineca Tomii nu lucră muierile, ca să le păzească Dumnezeu de rele, întregă întâia săptămână din postul Paștilor nu lucră, ca să nu le calce caii lui Săn-Toader; ziua înainte de sfântul George nu lucră, ca să nu sece laptele la vaci; ziua lui Vartolomei o țin pentru-o seacă rădăcina la grâu; la 12 și 22 Iulie nu lucră, ca să nu fie lovite de trăsnet; la 4 Decembrie nu lucră pentru sănătatea vitelor.

În *Toager*, țin muierile sărbătorile înșirate mai sus, tot pentru-ca să nu fie lovite de trăsnet, să nu le calce caii lui Săn-Toader, să nu bată peatra hotarul, să fie scutite de foc, să fie păzite de rele și de strigoli; afară de acestea mai țin încă și toate sărbătorile păgâne însemnate în calendar cu cruce neagră.

În *Jebel* țin muierile sărbători păgâne, ca să nu mănăce lupii oile, să nu bată peatra grâul, să nu sece laptele la vaci, să nu fie lovite de trăsnet, să nu le lovească relele, să nu le mănăce strigoli; afară de acestea mai țin sărbătoarea lui Vartolomei, a Sfintei Margita, a Sfântului Toma, a sfântului Andrei, a sfintei Savița, a sfintei Barbura și a sfântului Ignat.

În *Murani*, *Petroman*, *Feni*, *Chișoda*, *Sânt-Mihail-român*, *Mănăștur*, *Sinersig* e prostia și mai mare; d. e. în Sinersig la 24 Februarie nu lucră muierile, pentru-o cine lucră în ziua această, aceluia i se umfă mâinile, la 9 Martie în ziua Sfinților nu lucră pentru-o cine lucră în ziua această, acela n'are noroc, în ziua această mai dau de pomână, turte, pogăci și ulcioare, la 27 Aprilie în ziua mucenicului »Simion« și la 13 Iulie în ziua Sfintei Margita nu lucră nici bărbații nici femeile, ca să nu bată peatra hotarul; la 1 Maiu în ziua prorocului »Ieremie«, la 17 Iulie în ziua sfintei Marina și la 22 Iulie în ziua Sfintei Magdalena nu lucră nici bărbații nici femeile, ca să nu îi trăznească Dumnezeu; la 8 Iulie în ziua Mucenicului »Procopie« nu lucră muierile, ca să nu se întemple foc în casă; la 27 Iulie în ziua mucenicului »Pantelie« nu lucră muierile, că se zice că Pantelie e frate cu Sfântul Ilie și îi poate feri de peatră, la 1 August în ziua mucenicului Macavei nu lucră muierile, ca

să le țină Dumnezeu sănătoase, cine lucră în ziua această, cea nu scapă de boale, la 23 Septembrie în ziua lui Lucian și la 26 Septembrie în ziua apostolului Andrei nu lucră, ca să nu mănăce lupii oile; țin la 4 Decembrie ziua mucenicului Varnava, la 5 Decembrie ziua prorocului Sava, la 24 Decembrie ziua lui Ignat, la 16 Ianuarie ziua Sfântului Petru de iarnă; întregă întâia săptămână în postul Paștilor nu lucră, ca să nu le calce caii lui Săn-Toader, Joia după Paști și Joia înainte de Sfântul Petru nu lucră, că acestea sunt Joile verzi. Dar' se și vede binecuvântarea acestor sărbători pe bieții Români din Sinersig, că sunt uscați de săraci.

(Va urma).

Impăratul german — și cântecele populare.

Germanii sunt un popor de cântăreți, îndeosebi la plac cântările în cor. Și mai toate cântările lor sunt așa de simple, încât pot fi ușor cântate în mai multe voci. La ei nu e comună fără cor, nu e crâșă cât de mică fără una sau și mai multe reuniuni de cântări. Pentru de-a produce o întrecere nobilă între diferitele reuniuni de cântări se aranjează în Germania în tot anul concerte, la cari participă sute de astfel de reuniuni. Reuniunilor, cari cântă mai frumos, li-se dau tot felul de premii potrivite nu ca să producă pizmă între frați, ci ca să îndemne și mai mult la cultivarea cântecului. Cât de mare importanță li-se dă acestor concerte de întrecere și cântării preste tot, dovedește împrejurarea, că la concertul de întrecere ținut anul acesta în Frankfurt l. M. a luat parte și împăratul Germaniei, care a urmărit cu mare interes decursul sărbătorii naționale.

După-ce s'au terminat cântările, împăratul a adunat în jurul său pe dirigenții corurilor și membrii juriului și le a ținut o cuvântare, din care comunicăm următoarele:

»D-voastră trebuie să cultivați cântecul popular, ear' musica în stil mare să o lăsați altora. Nu vă cer să cântați numai cântece populare, însă acestora trebuie să le dați importanța cea mai mare.... Domnilor, vă admir rezultatele, însă trebuie să vă spun, că sunteți pe cale greșită. În curând am să fac să se publice o colecție de cântece populare, care se va vinde cu preț estin. Acelea să le învățați și când ne vom aduna la ocaziunea cea mai apropiată să arătați pe oslea cea adevărată Germaniei și străinătății, ce comoară de poezie și artă este în cântecul nostru popular!«

Cuvintele împăratului german se potrivesc de minune și la împrejurările noastre. Și la noi au început reuniunile de cântări, mari și mici, mai bune și mai rele, să-și împestrîzeze programul concertelor lor cu câte poezii străine ca text și ca melodie. Pilda rea au dat o reuniunile dela orașe, cărora le-au urmat și diletanții dela sate. Cel mai mulți se fac robi străinismului, pentru-ca să apară, vezi Doamne, mai »artști«. Și ei nu se gândesc, că prin măimujirea și îmbrășșarea celor străine își spurcă cuibul propriu, nu se gândesc, că publicul ascu-

tător rămâne în marea lui majoritate rece față de melodiile, cari nu sunt iavorite din inima caldă a poporului nostru, nu se gândesc, că melodiile noastre naționale, cum se cade, sunt de o dulceață, pe care nu o au și nu o vor avea nici când cele străine.

Pentru noi nu e încă prea târziu a ne vindeca de boala această, pentru-că suntem numai la început cu cântarea în cor. Trebuie însă să pornim și noi o acțiune, ca să culegem melodiile noastre naționale și aceasta colecțiune să nu lipsească dela nici o școală. E adevărată batjocură, că melodii de pe vremuri strălucite, cum sunt ale poezilor »Margul lui Iancu«, »Sirigă Bărnăușu din Sibiu«, »Horea bea la fâgădău«, »Din Tisa până la Carpați«, »Latina gintă« etc. etc. au început să se uite sau și dacă nu s'au uitat pretutindenea, nu se cântă într'un fel, așa că Românii din două sate nu le pot cânta laolaltă. Melodiile poezilor noastre populare încă așteaptă pe măiestrul, care să le adune. Nu-i vorba, începuturi avem și în direcția această, dar' sunt numai începuturi și măestrii noștri Dima dela Brașov, Murășan, din Blej ș. a. s'ar binemerita pentru națiune, dacă ne-ar dăruți cu o colecțiune de melodii vechi naționale și populare. Cel puțin la sate să ne ferim de ce e străin, pe care și așa numai prin surprindere ni-l pot viri oameni neprișpuți printre ceea-ce e românesc.

Ce e străin, fie chiar în haină românească, să nu se prindă de sufletul nostru. Impăratul unui popor de 80 milioane suflete vede primejdie chiar și în ceea-ce e produsul națiunii sale, dacă nu e iavorit din sufletul poporului. Cu atât mai virtos noi, pe cari din toate părțile vor să ne împodobească cu bulendre străine.

v. l.

DIN LUME.

Macedonia.

În cele din urmă 14 zile s'au întemplat între trupele turcești și bandele bulgare din vilaietul Monastir numeroase lupte în cari au căzut de amândouă părțile mulți răniți și morți. Comitetele bulgare lucră și acum cu armele cele vechi, omorînd pe cei-ce nu se supun lor, jefuind de bani pe toată lumea și săvîșind și alte crime. În vilaietul Üscüb au fost trei lupte.

Bulgaria.

În Bulgaria e rău de foștii ministrii. În 18 l. c. au ajuns mai mulți membri ai ministerului Ivancioff înaintea tribunalului de stat, fiind acuzați de diferite fără-de-legi. Foștul ministru-president Ivancioff și ministrul lucrărilor publice au fost condamnați la câte 8 luni muncă silnică, un alt ministru la 8 luni închisoare.

Burii.

Deși înfrânți, Burii continuă lupta pe terenul economic. În Bloemfontein au înființat o societate, care se va ocupa cu negoșul în mare și în mic, în țeară și în străinătate. În felul acesta vreau să se scape de neguștorii englezi, dar' mai ales de cei jidani, cari s'au prășit și acolo, în urma rășboiului, ca jiviniile cele rele.

PARTEA ECONOMICĂ.

Societățile de lăptărit în anul 1902.

Despre societățile de lăptărit, despre cari am dat câteva date în nrul trecut, un prieten al foaiei noastre ne scrie mai pe larg următoarele:

Din an în an se sporesc tot mai mult și la noi societățile de lăptărit. Raportul ministrului de agricultură ne arată, că la sfârșitul anului 1902, au fost 452 societăți de acestea. Acesta e un semn vădit de înaintare pe terenul economic atât cu privire la creșterea vitelor, cât și la economia câmpului.

Societățile de lăptărit se pot desvolta și pot prospera de regulă numai în țările acelea, unde economia vitelor e în floare. La noi însă, în cele mai multe ținuturi chiar societățile de lăptărit deșteaptă oare-cum interesul economilor pentru creșterea unui soi mai bun de vite. Astfel s'a putut constata că după înființarea acelor societăți, economii de vite cereau într'un glas că diregătoria comunală să le procure niște tauri mai buni și într'un număr îndestulitor.

De odată cu înființarea societăților de lăptărit, se începe apoi de regulă și o nutriție mai bună a vitelor, nu numai a celor de lapte, ci chiar și a celorlalte, bine știind că dela acestea atărnă viitorul societății. În modul acesta economii încep a se deprinde mai cu de-adinsul și cu cultura plantelor de nutreț, cari le pot da mai în toată bună vremea un nutreț bun și ieftin. Astfel se înaintează economia vitelor și de odată cu aceasta se îmbunătățește vădit și starea micului econom, care deși nu dispune de un anumit capital mai mare de bani, în asemenea cazuri totuși și-l poate procura apoi și mai ușor.

Societățile de lăptărit se înființază de regulă pentru a estrage din laptele vacilor cu ajutorul unor anumite mașini, grăsimea sau untul, care astăzi are numeroși cumpărători nu numai pe piețele noastre, ci chiar și în străinătate. Mai înainte de aceasta cu câțiva ani, se deprindeau economii numai în două comitate din Ungaria

cu astfel de societăți. Astăzi însă sunt înființate în 39 de comitate, dintre cari 5 se vin în părțile noastre și anume: Brașov, Treiscaune, Târnava-mică, Mureș-Turda și Hunedoara. Numai în anul 1902 numărul societăților a crescut în 11 comitate.

Numărul societăților de lăptărit a fost:

anul	societăți	sporire
în 1897	34	+ —
» 1898	70	+ 36
» 1899	146	+ 76
» 1900	246	+ 100
» 1901	376	+ 130
» 1902	452	+ 76

Numărul membrilor, al vacilor cu lapte și venitul anual al societăților de lăptărit a fost următorul:

anul:	numărul membrilor:	num. vacilor:	venitul anual:
1897	2.767	5.937	539.282 cor.
1898	10.402	19.701	1.153.456 »
1899	15.357	26.917	2.327.202 »
1900	26.952	45.934	4.285.360 »
1901	40.673	69.507	7.017.959 »
1902	46.344	80.871	8.395.528 »

Astfel în scurtul de timp de șese ani numărul membrilor a crescut de 19 ori mai mare, ear' al vacilor cu lapte și al veniturii anual de 15 ori.

La centrele societăților de lăptărit din Timișoara, Szabadka, Veszprem și Dombóvár s'au trimis laolaltă 3,314.100 chlgr. smântână, din care apoi s'a pregătit 1,090.428 chlgr. unt. Societăților s'a plătit după subtragerea cheltuielilor 2,031.412 cor.

Din citrele de mai sus se poate vedea, că deși până acum s'a lucrat cu instrumente mai simple, că societățile noastre de lăptărit sunt numai la începutul dezvoltării lor: totuși au putut arăta niște rezultate așa de îmbucurătoare. La ce rezultate s'ar pute ajunge atunci, când numărul vacilor ar crește de 10-ori mai mare! Aceasta ușor o poate socoti fiecare. Dar' și într'un asemenea caz, totuși numai a 25-a parte a vacilor din țeară ar fi supuse acestei exploatare.

Înființarea societăților de lăptărit pretutindenea în țeară, ar mai avea și acea înrîurintă binefăcătoare asupra

micilor economi, că s'ar deda și ei cu tot felul de societăți și pe lângă aceea s'ar mai pute înființa societăți pentru adunatul ouălor, creșterea vitelor, asigurarea vitelor ș. a., așa că s'ar pute desvolta o viață cu totul nouă și în straturile mai de jos ale poporului dela sate, care acum pe cele mai multe locuri stă amorțită.

Pentru deșteptarea acestei stări amorțite se lucră acum de un șir de ani cu mult zel și în ministerul de agricultură, nu numai pentru înființarea societăților de lăptărit, ci și pentru că productelor acelora se li-se deschidă cât mai multe piețe și în străinătate.

Spre scopul acesta societățile de lăptărit se înființază cu un organism central, unde se primește smântâna dela filiale și apoi se preface în unt și ca atare se trimite în străinătate, unde și până acum untul dela noi și-a câștigat un bun renume. Numai acum de curând s'au mai pus earăși la cale înființarea alor două societăți centrale pentru adunatul smântânei și pregătirea untului.

Societățile acestea centrale sunt de o însemnătate deosebită, de oare-ce untul, ce se pregătește la filiale, nu se poate păstra timp mai îndelungat, ci trebuie vândut îndată pentru consumul dinlăuntrul țării, pe când cel pregătit la centrale se poate conserva și astfel se poate esporta și în străinătate.

Una dintre piețe e cele mai bune pentru esportul nostru de unt au fost până acum Germania și Austria. Dar' pentru viitor vor mai trebui aflate și altele, de oare-ce cu deosebire Germania caută mijloace fel și fel pentru a se scăpa odată de importul străin. Între acele piețe ar fi fără îndoială Anglia, unde consumul de unt crește din an în an într'un mod foarte însemnat. Astfel dacă vom fi în stare, ca să producem unt bun, vom avea de sigur și unde să-l esportăm.

O scădere s'a putut observa până acum la societățile noastre centrale de lăptărit și anume aceea, că laptele rămas după alegerea untului nu s'a putut întrebuința cu deplin succes. Ce e drept, că în unele societăți centrale s'au făcut încercări și cu închiegarea laptelui rămas

Din vieța părechii regale sârbești.

I. Regele Alexandru.

Regele Alexandru al Sârbiei s'a născut în 14 Aug. 1876 în Belgrad. Tinereța lui a fost amărită de certele dintre tatăl seu Milan și mamă-sa Natalia. Aceasta a părăsit Sârbia, luând cu sine și pe băiat și mergând în Germania. În 1888 ajunsese lucrul până într'acolo, încât Alexandru a fost răpit cu puterea dela mamă-sa. Aceasta petrecea în Wiesbaden Guvernul sârbesc a cerut în mod oficios ajutorul diregătoriei germane pentru de a pute aduce pe băiatul de 12 ani îndărăt în Sârbia. Natalia a fost espulsată din Germania, după-ce Alexandru a fost dat comisiunii sârbești, compusă din ministrul sârb de războiu și doi adjutanți ai regelui Milan. În 1889 Milan renunță dela domnie și lasă pe Alexandru rege. Până să ajungă acesta majorean, se institue o regentă compusă din trei bărbați de încredere ai lui Milan, care părăsesc Sârbia. În etate de 13 ani ajun-

sese dară rege într'un stat frământat de cele mai mari certe politice, fără să aibă tată sau mamă lângă sine, ca să-l sfătuească. În 1893, până nu împlinise 17 ani, se declară din propria lui putere majorean și arestă pe regenti.

La început a încercat cu ministerii din diferite partide, văzând însă că nu o scoate la capăt cum vrea el, a format după rentoarcerea lui Milan în țeară, un nou minister, care avea să facă numai politica, pe care o dicta el.

Fapta cea mai nenorocită a lui a fost căsătoria cu femeia Draga Mașin, veduva unui inginer și fostă damă de onoare a Nataliei. Era o femeie cu un trecut pătat. În zadar a venit chiar Milan în țeară: Alexandru încăpăținat cum era, nu l-a ascultat. Regele Milan i-a prorocit, că împreunarea cu Draga va fi sfârșitul dinastiei Obrenovici, și așa a și fost.

Alexandru era de statură mijlocie. El lucra mult, deși neregulat. Săptămâni întregi ședea la masa de scris câte 6—7 ore, apoi alte săptămâni era tot la vânat. El era foarte scurt de vedere și purta totdeauna ochelari.

În conversație era foarte plăcut, pe oameni îi primia bucuros în audiență. Cu toate acestea era de o fire nervoasă, care se irita foarte curând. În timpul din urmă nu se mai arătase printre oameni. Simțea se vede, că se apropie ceva. Și cu toate acestea el se încăpăținase să proclame pe fratele reginei, un oficer îngânat, de moștenitor al tronului. Draga i-a pus capul.

2. Regina Draga.

Draga Mașin, soția regelui, era o femeie înaltă, oacheșe și frumoasă. Deși cu vre-o 15 ani mai bătrână decât regele, l-a știut prinde pe acesta, încât în ciuda tuturor sfătuitorilor binevoitori n'a vrut să se lase de ea. Era una dintre femeile, cari voiesc să stăpânească pe bărbați prin puterea frumuseții lor. Pentru-ca să-și păstreze frumusețea trupească, se folosea de toate mijloacele, chiar și stricacioase, cum s'a dovedit la secționarea ei, când s'a aflat, că era toată coaptă de multe lucruri folosite.

Draga fusese întâiu nevasta unui inginer, care murise dintr'odată, fără să se știe cum.

și pregătirea de brânză, apoi cu îngrășatul porcilor cu zărul rămas, dar' rezultatele ajunse până acum în această direcțiune nu au fost pe deplin mulțămitoare.

Ca să se poată ajunge și în direcțiunea această niște rezultate mai bune, este de neapărată trebuință, ca deodată cu înființarea societăților de lăptărit, să se introducă și creșterea și îngrășarea unui număr de rîmători, care să stea în proporțiune cu producțiunea de lapte și cari apoi se poată consuma rămășițele aceluia.

Rîmătorii au devenit în timpul de astăzi, între toate animalele de casă, cel mai de preț, care pe lângă puțină grijă din partea economului îi răsplătește une-ori chiar înzecat. Astfel, dacă micul econom ține cont de acest animal de mare preț în economie, dacă chiar și simpli nostri ciobani, nu-l lasă nebăgat în seamă îndată ce pun oile pe muls: cu atât mai vîrtos trebuie să-l prețuească societățile de lăptărit, unde el poate asigura și mări într'un mod foarte însemnat venitul acelora.

Un bun început s'a făcut deci prin înființarea societăților de lăptărit, cari produc la an cam 65 milioane litre de lapte. Rămâne acum, ca să se mai introducă pe lângă acelea și rîmători, pentru consumarea rămășițelor de lapte, ce se produc zilnic și atunci putem susține fără teamă, că viitorul acestor societăți e pe deplin asigurat.

Starea sîmănăturilor.

După rapoartele sosite la ministerul de agricultură în primele zece zile ale lunii Iunie, situația economică se prezintă în modul următor: În prima decadă (10 zile) a lunii a fost țeara întreagă timp ploios, ici-colea furtuni cu grindină. Răceala nopților s'a mai potolit. Ploi au fost prea multe, așa că lucrările economice au fost opăcite și plantele cosite au suferit stricăciune. Cucuruzului nu i-a prea folosit ploaia cea multă, dar' pentru cartofi, napi, poame și struguri a fost bună. Grindină a căzut în următoarele comitate din ținuturile românești: Bihor, Sătmăru, Timiș, Torontal, Caraș Severin, Cenad, Făgăraș, Murăș Turda, Hunedoara

Indată după moartea ăntăului ei bărbat a fost adusă ca damă de onoare la curtea lui Milan. Pare a fi îndreptățită părerea celor-că susțin, că ea încă a fost cîtva timp ținătoare lui Milan, ca să nefericească apoi mai tîrziu pe fiiul acestuia. Ea nu era de loc iubită la popor, care cunoștea viața ei destrăbălată. După-ce s'a măritat, a încercat să înșele pe Alexandru și pe poporul sîrbesc cu nașterea unui băiat, ceea-ce a făcut-o și mai urgisită, mai ales după-ce s'a constatat prin medici că ea nu va ave nici-cînd copii, de sigur tot din cauza vieții ei.

Stăruințele reginei de a face pe fratele ei Lunievița, un simplu sublocotenent, moștenitor de tron, au contribuit și mai mult la întemplantarea catastrofei Lunievița era un stricat și jumătate, care o ducea tot în beții. Imprejurarea, că era fratele reginei, îl fudulise așa de tare, încât odată a pălmuit pe un maior, care nu voise să-l salute pe el, un simplu sublocotenent. Toți oficerii garnisoanei din Belgrad au cerut pedepsirea lui, dar' înzădar. Nu ne putem dară mira, că îngro-

Venturile și ploile cele mari au făcut multă stricăciune în sîmănăturile de toamnă și pe alocurea și în cele de primăvară. Cu toate, că anul acesta holdele nu sînt prea dese, ele au fost culcate în multe locuri. *Rugina* s'a ivit în multe părți așa că e temere, că va strica mult. Recolta, ce se poate aștepta anul acesta după starea de până acum, va fi mijlocie, deși cu mult mai mică ca anul trecut.

Grăul de toamnă s'a mai îmbunătățit. Spicul e în cele mai multe locuri frumos. Recolta grăului de toamnă se socotește anul acesta la aproape 39 milioane măji metrice. Cea mai bună se așteaptă în comitatele: Strigoniu, Nograd Nitra, Barania, Alba-regală, Moșon, Somoghi, Șoproon, Tolna, Vesperim, Baci-Bodrog, Ciongrad, Bichiș, Arad, Cenad Timiș, Torontal, Brașov, Ciuc, Treiscaune, Tîrnava-mică și Sibiiu; mijlocie în comitatele: Barș, Hont, Pojon, Trencin, Comorn, Vaș, Zala, Heveș, Iaș-Cumania-Solnoc, Pesta, Borșod, Bihor, Haidu, Caraș-Severin, Alba de-jos, Făgăraș, Murăș-Turda, Tîrnava-mare și Turda Arieș; slabă în comitatele Arva, Liptov, Turoț Györ, Abau-Torna, Bereg, Gyömör, Șaros, Scepuș, Ung, Zemplin, Maramurăș, Sabolci, Sătmăru, Sălagiu, Ugocia, Bistrița-Năseud, Hunedoara, Cluj, Solnoc-Dobica, Odorheiu.

Grăul de toamnă e mai tot mic în paiu.

La *săcara de toamnă* s'a desvoltat spicul aproape pretutindeni bine. Paiul e mare. Ne putem aștepta la o recoltă de de aproape 12 mil. m. m. Cea mai bună recoltă (dela 6 m. m. în sus de jugăr cat.) se poate aștepta în următoarele comitate (din ținuturi românești) Ciongrad, Bichiș, Arad, Cenad, Timiș, Torontal, Alba-de-jos, Brașov, Ciuc, Făgăraș, Trei scaune, Tîrnava mare, Tîrnava-mică, Murăș-Turda, Sibiiu; mijlocie Bihor, Maramurăș, Sătmăru, Sălagiu, Caraș-Severin, Bistrița-Năseud, Hunedoara, Cluj, Solnoc Dobica, Turda-Arieș.

Recolta *orzului* de toamna și de primăvară va fi mijlocie. El suferă de rugină și de vermi. Se așteaptă o recoltă de vre-o 12 mil m. m. Recolta *ovăsului* va fi mijlocie și va da aproape 11 mil. m. m.

Rapița de toamna e recoltă. Cantitatea e slabă, calitatea bună. *Cucuruzul* a rămas din cauza timpului nefavorabil înapoi în desvoltare. Sapa dintîu e gata. *Cartofii* se desvoltă bine. *Legumele* cer căldură mai mare. *Păstăioasle* stau bine, asemenea

zitorul omor al regelui, reginei și al fraților acestuia au fost săvîrșit de soldați.

Familia Obrenovici e stînsă, căci Alexandru a fost cel din urmă...

RÎS.

Numai unul.

Șmule șade lângă Ițig în sinagogă și se tot scarpină. Nu-i vorbă, Ițig era învățat cu așa ceva, dar' dela o vreme s'a săturat și el de-atîta scarpinat și l-a întreat pe Șmule:

— Ai păduchi, Șmule?

— Eu păduchi?! De fel! Numai unul.

— Numai unul??

— Da, dar' el a căpătat oaspeți și acum nu mai au nici o stare, mereu umblă cu toții încoace și'ncolo.

cănepa și inul. Napii de nutreț și de zahăr s'au îmbunătățit mult.

Trifoiul și lucerna au dat cosituri slabe, numai în Transilvania au fost mai bune. *Livezile* sînt slabe.

Recolta *viilor* abia va fi mai mult ca mijlocie.

Poame mai multe se pot aștepta numai dela meri și dela peri. Ceialalți pomi au suferit mult din cauza gerului din primăvară.

Ceva de-ale pădurilor.*)

În Dumineca următoare erau eară mulți oameni adunați înaintea primăriei comunale. De data asta a vorbit părintele despre pădurari (brănișteni, codreni), zicînd cam următoarele:

»Pădurar, brănișter sau codrean, care poate supraveghia totodată și vîntoare, poate fi numai cel-ce a dus o vieață nepătată, a împlinit etatea de 24 ani și a făcut examenul de codrean

»El trebuie să depună înaintea subprefectului (primpretorului) jurămint căpătînd o adevărîță despre aceasta. După-ce e jurat, e privit de păzitor public sau funcționar de poliție și poate purta arme.

»El e îndatorat să poarte în serviciu sîmnel prescriș de guvern și să aibă un ziar silvanal (erdei kihágási napló) rubricat, în care induce toate prevaricațiunile de pădure descoperite de el.

Unul dintre ascultători zise: »Eu am cîtit în »Foaia Pop«, că comisiunea silvanală a pedepsit chiar și proprietari de pădure. Cum mă poate pe mine, proprietarul, pedepsi cineva, pentru-că am folosit cum am vrut pădurea mea?»

Silvicultorul i-a răspuns: »Asta se poate, dacă proprietarul se face vinovat de călcarea legii silvanale, d. e. dacă taie pădure de apărare, nu împădurește locuri, cari după plan trebuie împădurite, taie mai multe lemne, decît e iertat, pășunează cu vitele, unde și cum, nu trebuie etc.«

La dorința oamenilor de-a auzi ceva mai mult despre prevaricațiunile de păduri, silvicultorul le a spus următoarele:

»Legea deosebește 1, furt de pădure, 2, stricarea primită în pădure și, 3, fapte, cari primejduesc pădurea.

Furtul sau stricăciunea în pădure se socotește numai ca prevaricațiune (transgresiune) dacă valoarea materialului furat, fără de-a socoti și paguba, ce trebuie plătită deosebi, nu trece peste 60 cor. Dacă însă valoarea materialului furat sau paguba trece peste 60 cor. e vorba de un *delict* sau chiar de *crimă* și atunci au să judece judecătoriiile.

Prevaricațiunile le judecă primpretorul, în orașe căpitanul de poliție. Dacă furtul sau stricăciunea nu trece peste 20 cor., poate să judece și primăria comunală. Primpretorul, primăria sau căpitanul de poliție sînt instanța primă.

Judecătoria de instanță a doua e o corporațiune compusă din comitele suprem și doi membri ai comitetului administrativ.

Furt de pădure săvîrșeste cel-ce fură:

- 1, arbori în picioare sau răsturnați, dar' încă nelucrați,
- 2, arbori tineri sau rădăcini lăsate de prăsilă,
- 3 crengi sau coaje de pe arbori vii,
- 4, crengi, uscate sau rupte de vînt, rădăcini uscate.

*) Vezi nr. 23 al »F. Pop«.

5, frunze verzi sau uscate, muschiu,

6, ghinde, jir, cucuruzi de brad, poame, pădurețe, ciuperci, pământ, var, glâi, rădăcini, iarbă sau ori-ce altfel de produse din pădure.

7, rășina, terpentin, soc de mesteacăn etc

În toate cazurile acestea făptuitorul are să plătească întâiu valoarea obiectului furat, apoi paguba pricinuită și drept pedeapsă pe deasupra încă o dată valoarea obiectului furat și paguba pricinuită. Valoarea obiectului furat și paguba pricinuită e a proprietarului pădurii, pedeapsa se împarte: $\frac{1}{6}$ e a fondului comunal al săracilor și $\frac{4}{6}$ ale fondului silvanal agricol (al țării).

Furtul de pădure se socotește însă de *crimă*, chiar și dacă valoarea e sub 60 cor., dacă s'au furat lemne lucrute, d. e. lemne făcute stângin, lemne de lucru, sămânțe adunate în saci, semne de hotar, tăblițe etc.

Beția și urmările ei.*)

»Cine bea pân' la 'mbătare
Nume bun în lume n'are.
Vinul, țuica cui îi place
N'are cu ce să se 'mbrace.
(Vorbe din popor).

I.

Poporul nostru românesc a fost unul dintre cele mai cumpătate popoare. Strămoșii noștri, putem să ne mândrim — socoteau beția unul dintre celea mai rușinoase păcate. Dovadă frumoasele și înțelepte vorbe de mai sus.

Durere! astăzi lucrurile stau cu totul altcum. Astăzi a ajuns aproape o regulă ca la toate ocaziunile să se beie. Dacă cineva se naște, părinții, rudele și pretenii beau de bucurie.

Dacă este botez, să bea de veselie. Este nuntă, să bea de noroc. E ziua onomastică. Să bea de sănătate. Dacă moare unul să bea de supărare. Să face o negustorie cât de mică? Să bea! Spune cineva o vorbă de ris? Să cinstește prin bețură. Așa, că atât în zilele de lucru, să bea, — cât și în sărbători otravă, care sub numele de bere, vin, vinars sau câte alte numiri, otrăvește pe cel ce o ia, pe acei-ce rămân după el și pe toată lumea.

Cu deosebire poporul de rînd a început a fi cuprins de boala beției de vinars (alcool).

Și ce e mai trist, acest rău pe zi ce merge se lățește tot mai tare, umplînd de groază pe tot omul de bine, care ține la înaintarea viitorului neamului său.

Azi beția nu se mai judecă a fi o rușine, ci drept un lucru de toate zilele, ce de sine se înțelege că așa trebuie să fie. Ba, din contră omul mai cumpetat, mai retras și mai cum se cade, este socotit un sgârcit și jumătate, vrednic de disprețul oamenilor galanți cari cum simțesc un ban în pungă aleargă cu el la cârcimă să-l prăpădească.

Dacă răul s'ar mărgini la risipirea averii celei câștigate cu atâta muncă — ar fi destul de mare. Urmările traiului zilnic cu alcool sunt însă cu mult mai însemnate și se cunosc din neam în neam, căci eată ce face el, ajungînd în corpul omenesc.

Alcoolul fiind tare se lungeșcă cu apă, și așa se bea (vinars) ajuns în stomac, el ațîță pelița mucoasă și ajută la stoarcerea sucurilor acrii, cari descompun bucatele mâncate. Aceasta urmare o are însă dacă se bea un păhărel mic de vinars curat. De se bea însă mai mult, tîmpește mucoasa stomacului și o face neputincioasă de a mistui bucatele.

De aici ne esplicăm împrejurarea cum și pentru ce bețivii iubesc cu deosebire mâncările acre, sărate, pipărate — pe când cele dulci nu le priesc bine. Causa este, că stomachul lor 'și-a pierdut mistuirea în urma înghițirii prea dese a blăstămatului alcool.

În lumea, în care trăim. două sunt feliurile de a face beție și anume:

Unii, cari se duc la cârcimă, să îmbată și pe urmă vin acasă dacă mai pot, — se trezesc după un somn, ca vai de capul lui, pentru-ca mâne, ori poimâne sau când 'i-o veni cheful să reinceapă același lucru. Alții însă (și acestia când cineva le atrage atenția, că ceea-ce fac ei se numește »beție continuă« să supără când le spui aceasta) au alt obicei și anume: dimineața când se scoală, înainte de-a mânca ceva ia un păhar de cognac, respective vinars, pe care-l botează apetitor pentru dejun; la zece ore dimineața trece prin piață ori pe lângă cârcimă și pentru-că e ostenit, ia o țuică, ca să-i facă poftă de mâncare; la prânz bea o jumătate litră vin ori chiar o litră întreagă — cătră 4 ore d m. din cauza, că-i este cald sau, că a muncit mai mult, ia unul, două sau trei păhară de vin; seara înainte de masă, ia țuica sau rachiu, ca earăși să-i facă poftă de mâncare, la masă vinul obicinuit — și mai târziu eșind la plimbare mai ia câteva păhară de bere sau spritz — așa că el toată ziua nu face alta decât să beie bețuri, cari conțin alcool.

Obiceiul acesta din urmă îl au aceia, cari locuiesc prin orașe — ear' celalalt, adevă de a se îmbată la cârcimă îl au mai mult cei-ce locuiesc pe la sate.

Înainte de a ajunge să arăt, cari sînt urmările beției, fie, că se face de odată adevă *acută*, fie ca să se face pre încetul, adevă *cronică* am să arăt ce simte omul, care bea, mai cu seamă acela, care bea în mod acut, dar' de pe acuma voi spune, că și unii și alții ajung la același rezultat adevă: alcoolismul cronic ca boală trupească și sărăcia ca boală economică.

Cine vede într'o zi de sărbătoare oameni mulți adunați la o cârcimă, să bage de seamă, să observe fețele acelor oameni și are să vadă pe fețele lor zugrăvită, la unii bucuria, la alții supărarea și desperarea, unii cu priviri fioroase, alții cu înfățișare dobitocească; unii jucând, alții vorbind sgomotos, alții întinzîndu-se, ba alții bătîndu-se și une-ori ajungînd chiar a scoate cuțitele și a se înjunghia unii pe alții.

Fiecare din cei ajunși pînă la bătaie sau pînă la a căde jos ca și un lemn neînsuflețit au trecut prin aceleași forme și anume:

După câteva păhare, omul devine vesel, de o veselie, care nu e în felul lui și par'că 'i-ar plăcea, căci îl face

să-și uite de necazurile și grijile pe cari le avea pînă în clipa aceea; însă odată cu veselia, gâtul 'i-se uscă, simte un fel de arsură la stomac, capul nu mai e așa de limpede, și împins de setea și de arsura ce simte mai cere de beut și mai bea cu mare poftă. Cu cât însă ia mai multe păhare, cu atât capul se îngreoaie mai tare, arsura crește, nu mai poate umbla drept, toată casa și lucrurile se învîrtesc împrejurul lui și de unde pînă mai adineauri avea chef de vorbă, rîdea, cânta și juca, acum e silit să stee pe scaun cu ochii în jos sau țintă înaintea lui, nu-și mai dă bine socoteală de dînsul, înjură, ocărește cu limba încâlcită și e gata de gâlceavă.

Uscăciunea și arsura însă e tot mai mare, el cere de beut înainte și dacă și de astă-dată ia, apoi omul se schimbă cu totul, devine fiară sălbatică, nu-și mai dă socoteală de nimic și dacă din nenorocire a avut mai de mult vre-o neînțelegere cu vre-unul din consătenii sau prietenii lui, acuma își aduce aminte, acuma îi vine dorul de răsbunare.

Arsura lui tot mai mare, îl face să mai bea și atunci după puțin timp cade jos în deplină nesimțire.

Eată halul în care ajunge omul, care bea. Dacă cârcimarul nu voește să-l ție în cârcimă, atunci îl alungă după-ce 'i-a golit punga; nenorocitul care 'și-a lăsat în cârcimă și punga și sănătatea e alungat cu pumni, el cumpînindu-se pleacă și cade în vre-un șanț, unde câinii îl latră, copiii își bat joc de el, ear' tovarășii lui, cari nu-s dedați la patima beției, îl privesc cu dispreț. A doua zi se scoală, îi este rău, capul îl doare, are gust de sfadă, de bătaie. gust pe care 'și-l îndeplinește cu cei din casa lui ca-și-cum acestia ar fi de vină, că el s'a dus și s'a îmbetat.

Aceia ce au obiceiul de-a bea zilnic fără ca vre odată să ajungă la ceea-ce se numește beție acută, ca și ceialalți, cari se îmbată, ajung, și am spus-o mai sus, la același sfîrșit și anume: îmbolnăvirea trupului și sărăcirea pungei.

La început, adevă după-ce cineva a avut obiceiul de-a bea, timp care variază după felul fiecărui om aparte fără ca vre-odată acel timp să fie prea mare, la început, zic, vine puțină boală căreia nu 'i se dă destulă băgare de seamă, vine o arsură la stomac, lipsă de poftă de mâncare și chiar când voiește să mînce, bolnavul nu ia decât tot mâncări piperate, iuți, sărate, afumate etc. adevă tot mâncări iritante, începe să aibă dureri de cap, mâinile încep să tremure, limba tremură, nu mai are dragoste de muncă, se lasă tot a lene, plăcîndu-i mai mult să stee de giaba decât de muncă. Dacă îi vine în minte și ține la sănătatea lui se duce la un medic, care în tot cazul are să-i cunoască boala. Bolnavul încă mai are într'însul tragere de inimă și dacă doctorul îl întrebă, dînsul spune, că într'adevăr are obiceiul de-a bea câte puțin — păcat mărturisit pe jumătate și dacă atunci ascultă de sfatul doctorului și anume: să nu mai bea, el se vindecă și se face earăș om.

*) Disertațiune ținută în Bistra la 21 Maiu a. c. cu ocaziunea adunării învățătorilor gr.-cat. din districtul Roșiei-montane.

Dar' din nefericire la cei mai mulți bolnavi patima e mai tare ca judecata și-și face socoteală, — socoteală greșită, că poate-că doctorul nu l-a cunoscut și că numai așa i-a spus de giaba, dar' că el nu e bețiv cum e altul de pildă Stan ori Bran, și în urma socotelei acesteia greșită ce-și face nu ascultă de sfatul care i-se dă, continuă a duce vieța de până acuma, așa că se îmbolnăvește mai tare. Atunci ear' se duce la doctor, spune că nu mai poate mânca, îl ustură tare par'că ar ave un cărbune la stomac, capul îl doare, nu mai are mintea și judecata ca mai demult, îi vine greață, vorba i-se încurcă ca și judecata, mâinile îi tremură tare, nu mai poate dormi și când doarme visează tot visuri rele și urite, cari îl fac să tresară din somn și în sfârșit nu-și mai poate căuta de treburile lui pentru-că slăbește mereu. (Va urma).

Folosirea taurului.

Pe încet, dar' în sfârșit totuși a pătuns și la țeranul nostru convingerea, că dacă e vorba să tragă din economia de vite cornute un folos cât se poate mai mare, nu e destul să se îngrijască numai de un nutreț bun pentru vitele lui, ci începutul trebuie să-l facă cu procurarea unui taur cât se poate de bun. Persoane private, dar' mai ales comunele jertesc în timpul din urmă sume mari pentru procurarea unui taur bun. Acesta trebuie însă împărțit de o îngrijire deosebită, dacă vrem ca cheltuelile avute cu el să nu fie bani aruncați.

De obicei se cumpără taurul bun încă de foarte tânăr, odată pentru de-al căpăta mai ieftin, apoi și pentru de a-l deda mai ușor eu traiul dela stăpânul cel nou. Se înțelege, că taurul ajuns la loc nou cere un nutreț puternic și dacă a fost cumpărat dela pășune, mișcare. Înainte de toate să nu l folosim la gonit până n'a ajuns cel puțin la etatea de 1 $\frac{1}{4}$ an și și atunci să nu l lăsăm la prea multe vaci. Încetul cu încetul îl lăsăm la ciurda întregă grijind însă, ca nici taurul crescut pe deplin să nu aibă mai mult de 80—100 vaci la an. Cu cât va începe un taur mai curând și cu cât va gonit mai multe vaci, cu atât se va slăbi mai curând și cu atât mai puțin va moșteni prăsila lui însușirile lui. E adevărat, că un taur nutrit bine poate fi lăsat la mai multe vaci, decum am amintit mai sus, fără ca să slăbească, dar' experiența a dovedit, că însușirile lui cele bune nu se mai moștenesc în măsură așa de mare precum ar fi de dorit. Nu trebuie să uităm, că sunt tauri puternici, frumoși, dela cari nu se moștenesc însușirile lor așa de bine, dacă sunt prea des folosiți. Lucrul acesta nu-l putem ști dinainte, de aceea e bine ca mai ales taurii frumoși și scumpi să-i crutăm.

O greșală se face, când lăsăm taurul să gonească de două ori după o altă o vacă, crezând, că aceasta prinde atunci de bună seamă. Vaca sau juninca, care e într'adevăr gonitoare, prinde și numai dela o săritură. Gonirea de două ori după o altă slăbește foarte tare taurul și-l aduce în scurt timp de-a nu mai pute fi folosit. De aceea nici nu vom duce vaca sau juninca la taur, până când nu vom vedea, că într'adevăr e de gonit.

După ce mai îmbetrânește taurul, nu mai gonește așa ușor și bine, ca unul tânăr. În cazul acesta trebuie ajutat. Dacă vaca e

foarte mare, apoi o lăsăm să stea, pe un loc cam înclinat, din jos, ear' dacă e mai mică și mai slăbuță, o punem dinsus.

Ținând la sfaturile acestea, câștigate din o experiență îndelungată, nutriend taurul cu măsură, dându-i prilej să facă destulă mișcare și umblând în jurul lui cu blândețe, vom pute folosi timp de mulți ani un taur bun. Asta e cu atât mai de dorit, că un taur de soiul bun e foarte scump și nici oamenii noștri, nici comunele nu au prea mulți bani în pungă, ca să poată arunca tot la 2—3 ani sute de fiorini,

SFATURI.

Vasele șmalțuite au pătuns din cauza estinătății lor și'n cele mai ferite sate. Ca să țină cât mai mult, trebuie grijit, ca emailul (șmalțul) să nu se strice. În scopul acesta nu vom lăsa apa să sece, până ajunge numai pe fund, căci emailul ferbinte de pe pereții vasului creapă. Tot așa se întâmplă, dacă umplem dintr' odată cu apă rece vasul înferbentat. Trebuie să ne mai ferim de-a scăpa vasele din mână, căci atunci încă se fac crepături și emailul odată crepat începe să cadă ușor.

Văpsea pentru podele. În »casa cea mare« putem face podelele foarte frumoase, văpsindu-le. Adunăm cât de multe coji verzi de nucă, le lăsăm grămadă, până putrezesc, apoi le ferbem, le străcurăm și cu zama văpsim podelele de două ori. Până nu s'a sbicit, le ungem cu ulei de in. Podelele se fac foarte frumoase și văpseaua ține mult.

Știri economice, comere., jurid., industr.

Têrgurile de vite din Sibiu, atât cele săptămânale, cât și cele de țeară, eară sunt oprite, fiindcă eară s'a ivit boala de gură și de unghii în jurul Sibiului. Până acum s'a aflat vită bolnavă în Casolț.

Boala de gură și de unghii Ministrul a slobozit din nou têrgurile de vite din *Sibiu*, oprite din cauza boalei ivite în Casolț. Numai din comuna aceasta, apoi din Daia, Mohu și Bungard sunt oprite vitele.

În *Sebeșul-săseș* s'au aflat 39 vite bolnave, afară de acestea încă zece dela pășune. Comuna aceasta, precum și Lancremul și Petrifalaușele sunt oprite.

Recolta dela noi va fi anul acesta cu 10 mil. măji metrice mai slabă ca anul trecut. Causa sunt pagubele făcute de brumă, ploi și grindină, în deosebi aceasta din urmă, care a bântuit aproape prin toate ținuturile.

Têrg nou de țară. Ministrul de comerț a conces, ca în comuna Gyergyobecăș să se țină în fiecare an têrg de țeară, și anume în 24 și 25 August têrg de mărfuri și în cele 3 zile premergătoare têrg de vite.

Din statistica lui Aprilie. În Aprilie s'au născut în Ungaria 60.225 și au murit 47.892 persoane. *Căsătorii* s'au încheiat 7524. — Moartea a cauzat-o la 7842 oftica, la 743 anghina, la 1006 tusa măgărească. *Pașapoarte* s'au dat 19.272, cele mai multe pentru România. — *Focuri* au fost 1013 în 867 comune, cauzând o pagubă de 2 mil. 859.973 cor.

Căile ferate din Ungaria au încasat în primele 2 luni ale acestui an 34 mil. 903 440 cor., și anume 8 mil. 192.503 cor. din transportul de persoane, 24 mil. 297.231 cor. din transportul de mărfuri, restul diverse.

Unitatea termometrului Să știe, că pentru măsurarea căldurii se folosește termometrul. În țeara noastră e folosit termometrul Reaumur (Reomir), împărțit în 80 grade și cel al lui Celsius, împărțit în 100 grade. Pentru de-a încunjura ori-ce încurcătură, ministrul de interne a dispus, ca de aici înainte toate oficiile de stat să folosească termometrul Celsius.

FELURIMI.

Biblioteci populare pe trenuri. Direcțiunea căilor ferate din Copenhaga (Danemarca) a hotărît, ca în toate vagoanele de clasa III. pe care călătoresc mai cu seamă țerani și meseriași, să așeze câte o bibliotecă mică cu cărți folositoare și de petrecere. Obiceiul acesta e introdus în Șvedia de mai de mult și s'a dovedit de foarte bun, căci călătorii o cetesc cu multă plăcere.

Orașe plăcute. Omul sărac ar trebui să trăească în orașelul Orsa din Svedia. Acolo nu se plătesc dări, copiii învață gratuit la școale, este telefon și tramvai electric, pentru care nu se plătește nimic. Orașul are păduri mari și din câștigul acestora acopere toate cheltuelile amintite. — Cui îi place muzica să se ducă la *Destard* în Brasilia (America-de-sud), unde în fiecare casă se află cel puțin un piano (clavir). Deși orașelul are numai 1500 loc., totuși sunt 13 reuniuni de cântări. — Cel-ce caută liniște, plece la *Nashuah* în Statele-Unite (America), unde nu sunt nici advocați, nici polițiști, nici alți slujbași, afară de primărie, care încă n'are nimic de lucru, pentru-că în oraș nu se întâmplă nimic, ce ar fi contra legilor. — Cei-ce iubesc curățenia, să se ducă la *Brock* în Olanda. Orașelul acesta e cel mai curat de pe fața pământului și locuitorii lui nu suferiau până bine de curând nici animale să treacă pe strade. Și acum domnește acolo o curățenie grozavă. Locuitorii se ocupă toți cu fabricarea brânzei de Edam. — Cei-ce doresc să fie stăpâniți de femei află loc potrivit în *Beattie-Kansas* (America), unde toți diregătorii primăriei, chiar și polițiștii, sunt femei. — Oameni grași, cari vor să se scape de seul lor, află o localitate potrivită în *Neodesha* (Kansas). În scurt timp se subție la trup ca o domnișoară sfințită. Medicii zic, că aerul cel plin cu un fel de gazuri pricinuește slăbirea aceasta.

SCRISORI.

Din Munții-Apuseni.

— In atențiunea Venerabilului consistor
archidieceșan. —

Valea-verde, 12 Iunie a. c.

Cu conștiința liniștită pot afirma, că una dintre cele mai pacifice comune din Munții-Apuseni a fost comuna noastră Valea-verde. Intre parochienii comunei nu există decât adevărată iubire frățească, deosebit interes față de biserică și școală și împreună, în bună înțelegere, lucrăm mână în mână pentru de-a ne vedea aceste două instituțiuni progresând și înflorind.

Dar' durere, — că de un an încoace nu mai e iubirea între frați și interesul din trecut față de biserică și școală, a dispărut, căci s'a încuibat ura și mânia între poporenii comunei și cu acestea deinteresarea față de biserică și școală. Și e mai dureros că acestea toate le a sădit un singur om, care datorință ar avea să ferească poporul de ori-ce neînțelegeri. Și aceasta e parochul *Ioan D. Șortan* din *Blăjeni Grosuri*, care, după ce și a adus parochia în cea mai mare disordine, acum își viră mâna veninoasă și în parochia *Valea-verde*.

Am avut adevărat parochul nostru, pe care toți l'am stimat și l'am urmat în vătăturilor lui, și a fost bine; fiecare poporean se nisula a da din tot ce avea pentru școală și biserică. După moartea lui, Venerabilul consistor ne denumi de administrator pe parochul d.n. *Peșș Nicolau Oneș*, un om cât se poate de liniștit și plăcut de popor. Nu ținu însă mult, căci rîvna după câștig îl aduce pe parochul *Ioan D. Șortan* în parochia noastră și începe a promite fel și fel de promisiuni la unii dintre noi, ba face o mulțime de arătări nebasate contra administratorului nostru iubit *Nicolau Oneș*, cu scopul de a-l denumi pe dînsul administrator. Și în chipul acesta s'a virit neînțelegerea între poporenii comunei noastre.

Ne-am supus întotdeauna ordinilor mai înalte venite dela consistoriu și ne vom supune și de aici înainte, dar' nu vom suferi ca unul ca *Ioan D. Șortan*, orbit după câștig să ne conducă, mai cu seamă că-l cunoaștem bine ce păstoriu e. Noi bine știm ce a făcut și face d-șă în parochia *Blăjeni-Grosuri* Știm foarte bine cum a dat afară din biserică pe femeia *Maria Rus* și a strigat în decursul serviciului divin cuvintele »măi«, un lucru care nu numai că e neobiciuit în biserică noastră, dar' e total interzis și unui dignitar bisericesc mai înalt și cu atîta mai vîrtos părintelui *Ioan Șortan*.

Tot asemenea știm și de scandalul înscenat de poporenii din *Blăjeni Cris*, tot la inițiativa d-lui *Șortan* și iarăși numai ca să ajungă administratorul acelei parochii, unde pe popor într' atîta l-a iritat, încât cu forța a voit să ia sigilul din mîna protopresbiterului tractual și se-l predea preotului înscenator *I. Șortan*.

Am scris aceste știri, nu din patimă față de d-l *Șortan* și am spus numai purul adevăr pe care l pot documenta cu acte autentice, zic nu din ură, ci fiind că mă doare inima văzînd dispărută iubirea dintre frați și interesul față de biserică și școală și mai cu seamă, ca cei chemați să ia act despre cel-ce strică pacea și liniștea în comune și se-l răteze nișel unghille neruginate.

Un poporean.

CRONICĂ.

Nou avocat român. Dl *Dr. Valer Moldovan* a depus în 19 l. c. cu succes eminent *consura de avocat* la tabla reg. din *M. Ogorheiu*. Noul avocat și-a deschis cancelaria în *Turda*. Atragem atenția poporului nostru din acele părți asupra noului avocat.

Sfințire de biserică. În 12 Iulie n. a. c. va fi sfințirea bisericii române gr-cat. din *Dej* prin excelența sa domnul episcop diecesan *Dr. Ioan Szabo*.

După amezai la 2 ore banchet în hotelul »*Hungaria*«, ear' seara petrecere populară, aranjată de curatoria bisericășă din *Dej*.

Publicul român este respectuos rugat să participe în număr cât de însemnat la aceste sărbători.

Iubileul episcopiei gr-cat. de *Lugoj* s'a sărbătorit cu mare solemnitate Duminica trecută. Metropolitul *Mihályi* încă *Sâmbătă* a sosit la *Lugoj*. Seara s'a dat serenadă cu conduct de torte la care 200 țărani au purtat torte, în mijloc cu reuniunile gr-cat. de căntări din *Lugoj*, *Coșteiu*, *Bosșă* și *Oravița* cu lampioane. Dl *Fabiu Rezei* a rostit cuvîntul festiv. *Dr. D. Radu* a răspuns cu o voce puternică și patos oratoric aducînd omagii poporului, care în butul prigonirilor seculare, a păstrat nealterată credința sa în Dumnezeu dimpreună cu limba strămoșilor, veniți aici din eterna cetate a *Romei*. Accentuează în deosebi importanța zilei și mulțumind pentru ovațiunile aduse aclamează pe *Papa Leon XIII*, pe *Maj. Sa regele* și pe *I. P. Sa Metropolitul Mihályi*. După serenadă, la »*Concordia*« s'a improvisat o veselă seară de cunoștință. Duminică dimineața a fost serviciu divin. A predicat metropolitul *Mihályi*. La 12^{1/2}, s'a ținut ședința festivă a șambelor reuniuni învățătoresți din diecesa *Lugojului*. S'a dat un manifest iubilăru. S'au dat 2 banchete. Seara s'a dat un reușit concert la »*Concordia*«, după care a urmat joc. Din acest prilej *Il. Sa episcopul Dr. Radu* a făcut o fundație de 26.000 cor.

Nouă condamnare. În *Martie* a. c. apăruse în ziarul sârbesc »*Neven*« din *Szabadka* un articol sub titlul »*Cheștiunea naționalităților în dietă*«. Procurorul a aflat în acest articol agitație contra națiunii maghiare și a făcut un proces de presă contra redactorului *Paul Bacici* al numelui ziar. Curtea cu jurați l'a aflat pe *Bacici* vinovat și tribunalul l'a condamnat la 6 luni temniță de stat și 200 coroane pedeapsă în bani. Acuzatul a anunțat recurs de nulitate *Joia* trecută a ajuns acest proces la *Curie*, care a respins recursul de nulitate și a întărit sentința tribunalului.

Parochia română din *Budapeșta*. *Il. Sa episcopul Aradului* a vizitat săptămîna trecută și parochia română din *Budapeșta*. Cu prilejul acesta a făcut o vizită și la primar, pe care l'a recercat să ajutore parochia română, care face progrese frumoase și va începe în curînd să zidească o biserică românească în *Budapeșta*.

Adunarea »*Asociațiunei*« în *Baia-mare*. Anul acesta adunarea generală a »*Asociațiunei*« pentru literatura română și cultura poporului român se va ține în *Baia-mare*. Comitetul despărțămîntului *Sătmar-Ugoșă*, în frunte cu d-nii *George Șuta*, președinte, și *Dr. Vasile Lucaciu*, secretar, precum și întreg comitetul ales pentru aranjarea festivităților, a publicat un apel călduros către publicul din *Baia-mare* și împrejurime pentru a-și da cu toții mîna frățească și a pune umăr la umăr, ca primirea

»*Asociațiunei*«, cea mai înaltă instituție națională a noastră, să se facă cu toată demnitatea. Adunarea se va ține în zilele de 9 și 10 August.

Reuniune de asigurarea vitelor. În *Rodna nouă*, după-cum scrie »*Revista Bistriței*«, la sfatul preotului *Pamfilu Grapini*, s'a ținut în 14 Iunie o adunare de popor, și estindu-se un proiect de statute pentru o »*Reuniune economică de despăgubire în cas de daune*«. Proprietarii de vite au făcut între sine un contract social: că să vor ajutara unul pe altul, în cas când ar păgubi, ca așa — până la întărirea statutului proiectat — ei totuși să fie săjatorați. — Tot atunci li-s'a explicat și legea și modalitățile de a se putea asigura economii și la casa statului. (Art. I. XVI. 1900).

Întîlnire colegială. Conform întesului avut cu ocaziunea absolvirii studiilor teologice în seminarul archidieceșan din *Sibiu* la anul 1893, pentru a ne întruni la 10 ani în ziua de 16 Iunie st. v.; toți iubiții foști colegi sînt rugați a face tot posibilul și a se prezenta pe ziua mai sus numită a. c. la 8 ore a. m. în *Sibiu*. Locul întîlnirii: Seminarul archidieceșan. Programă se va stabili atunci. *Agêrbiciu* — *Sebeșul-săș*. Iunie 1903. *Ioan Muntean* m. p. parochul *Agêrbiciului*. *George Tătar*, cleric abs.; contabil.

Români decorați *Dl Ioan Slavici*, distinsul literat și publicist, căruia *Academia română* l'a dat premiul de 5000 lei pentru opera sa »*Din Bătrâni*« a fost decorat de *Regele Carol I* cu medalia *Bene Merenti* clasa I. Ear' poetul *Petru Dufu* a fost decorat cu medalia *Bene Merenti* clasa II. Ne poate servi spre onoare și mândrie, că acești 2 literați distinși sînt dela noi.

Ciocnire de trenuri. În 13 Iunie n. s'au ciocnit la *Nouă-Sulițe* în *Bucovina* două trenuri de marfă, încărcate cu cheștrele. Cinci vagoane au fost sfărîmate și cinci s'au stricat puțin. Paguba e de vre o 2000 coroane. Dintre personal n'a fost rănit nimeni.

Anunț. O carte practică va apărea în curînd, aceasta va fi cartea intitulată *Logaritmeele arhitecturii* de *I. Valeriu Vestemian*, arhitect în *St. Pölten* în *Austria*.

Cu ajutorul acestei cărți se află îndată cubatura săpăturii pentru fundamente, asemenea a zidurilor de grosimea 0.15, 0.30, 0.45, 0.60, 0.75, 0.90 și 1.05 mtr., precum și suprafețele pătrate ale tîncușei interioară și exterioară și a tavanului, mai departe suprafețele pătrate ale pardoselilor, podurilor, construcțiunei de tavane, de coperișe, a lucrărilor de tinicher, vâpsitor, sticlăru, etc.

Cu *Logaritmeele Arhitecturii* se poate confecționa un devis estimativ pentru clădiri în 2—3 ore altcum 3—5 zile.

Toți aceia cari au de a face devise estimative știu cât trebuie să calculese și cât timp le trebuie până termină un devis și vor primi cu căldură această carte practică pentru confecționarea de devise.

Ne existînd încă astfel de tabele ele se vor tipări în 9 limbi, între cari și românește.

Logaritmeele Arhitecturii vor apărea în 9 fascicule de câte 68 pagini și vor costa cu subscripțiune 1 coroană 20 bani fascicula, afară de subscripțiune va costa 2 coroane fiecare fasciculă. Se vor trimite cu rambursare prin poștă.

Subscripțiunile se pot face deadreptul la autor sau la administrațiunea »*Foii Poporului*«.

Celelalte ziare române sînt rugate a primi aceasta în coloanele lor.

Un nou fond de bucate. În Răhău (comit. Sibiu) s'au înmulțit copii de școală și de țară, încât trebuie un al patrulea învățător. Poporul și așa e îngreunat, dela străin e primejdios să ceri ajutor, căci atunci 'ți-l faci stăpân în casă. Vrednicul preot Nicolae *Cărpinișan* și-a știut ajuta. A îndemnat oamenii să înființeze un fond de bucate, din al cărui venit să se plătească învățătorul al patrulea. Sătenii vrednici l-au ascultat și încă din toamna trecută s'au început colectele. Consistorul din Sibiu a aprobat statutele și cu ziua de Rusalii a. c. fondul s'a predat destinațiunii sale. Tot la stăruința părintelui Nicolae s'au învoit mai mulți inteligenți de-acolo să contribuie 80 cor., care să se dea învățătorului, care va fi în stare să înființeze un cor bisericesc, chemat să înfrumusețeze serviciul bisericesc.

Eată, ce poate face un preot harnic ajutat de alți oameni vrednici și ascultat de poporeniți lui. Dorim ca pilda bună a Răhovenilor să sile cât mai mulți urmași.

Nenorocire în pădure. Săptămâna trecută s'a nenorocit Ilie Hozaciu din Porcești în pădure. Tâind un copac, acesta s'a răsturnat peste el și l-a rănit așa de rău, încât a doua zi după întâmplare a murit.

Cântăreți harnici. Cântăreții din Begu Mănăștur au văzut, că la stratele lor lipsesc multe cărți. Poporul a cheltuit foarte mult cu zidirea bisericii celei noue, care a fost sfârșită numai acum la Rusalii, așa că fondurile s'au oamălit. Cântăreții fără să mai ceară mult s'au adunat la sfat și la propunerea bunului lor învățător N. Stefanovici s'au hotărât să colecteze ei între ei, dând fiecare în fiecare Duminică și sărbătoare cel puțin câte un crucer. În ziua primă s'a adunat 1 cor. 20 bani. Înainte!

Din isprăvile automobilului. În una din stratele New Yorkului a explodat căzanul cu petrol al unui automobil. Unsprezece persoane au fost greu rănite, ferestrele dela casele dinprejur sparte.

La Malmenich în Germania s'a isbit un automobil de un arbore. Unul dintre călătorii fost grav rănit, celalalt a murit.

Nenorocire pe Tisa. În comuna Vișca (comitatul Maramureș) voia să treacă în 17 l. o societate compusă din cinci bărbați și 4 femei peste Tisa. Luntrea era oam mică, valurile o legăneau tare, așa că femeile s'au spăriat și au început să strige și să se miște prea tare. Urmarea a fost, că luntrea s'a răsturnat și 2 bărbați și 2 femei și-au aflat moartea în riu.

Grijți de epileptici! Economul I. Pantea din Sânt-Mihaiul-romănesc (Bănat) avea o fată de 18 ani, care suferea de epilepsie (boala cea rea). Ducându-se la malul Begeului să spele rufe, a apucat-o boala și fata a căzut în riu, unde s'a înecat. Venind mai târziu numai să vadă, ce i de zăbovește atâta, a aflat-o animată de o rădăcină la marginea apei.

Din America. Dl Iacob Călin din Massillon ne scrie următoarele: În 13 Mai a sosit aici I. Pap, Ungur, din Sighișoara. Neavând cunoscuți de naționalitatea lui l-au primit și susținut niște prietini români de-al lui. După vre-o 8 zile a căpătat de lucru, anume la o topitoare de fer. Dar' a vrut D-zeu să-l prăpădească, căci chiar în ziua întâiu s'a înădușit de căldura cea mare și după-ce a lucrat vre-o 2 ore a murit. Mai mulți Români l-au petrecut ca pe un frate de-al lor la groapă.

Falsificatori de bani. În Bănat nu trece săptămână, în care să nu se dea de urma unor falsificatori de bani. Nenorocii aceștia, cari de bună seamă se tem de munca cinstită, s'unt totdeauna prinși, ca să zacă apoi ani întregi prin cele temnițe. Acum de curând au prins trei în Timișoara, cari voiau să vândă o formă pentru baterie de piese de 5 cor. Căutându-se la unul dintre ei cu numele Tóih János, s'au aflat la el bani falsi și forme. El tăgăduște, dar' aceasta nu-i ajută nimic.

Inveninat cu o peniță de scris. Un brutar din Berlin supraveghia pe nepoată-sa, că-și făcea lecția de școală pentru ziua următoare. Din nebăgare de seamă s'a întepat la nodul mâinii cu o peniță muiată în negreală. Rana dureroasă a fost curățită și nime nu se mai cugeta la vre-o primejdie. În curând însă s'a umflat mâna și medicul a constatat o inveninare de sânge. Nenorocitul a fost adus la spital, unde i-au tăiat mâna dreaptă. Dar' nici asta nu l-a putut scăpa, căci bietul om a murit între chinuri grozave.

Pildă bună. E cunoscută lupta aprigă ce o duc Polonii din Germania contra încercărilor de germanizare. Cât de deștept e și poporul — și încă femeile! — în privința aceasta, ni-o dovedește și următoarea întâmplare, pe care o laudă chiar și foile germane. Într'un sat și-a vândut o Poloneză o cărăimă. La cumpărare s'au imbiat un Polon și un German. Cu toate-că acesta din urmă i-a imbiat cu 200 cor. mai mult, ea a dat cărăima Polonezului. Vrednică femeie!

Eară rachiul. Iosim Pască din Voitec (Bănat) s'a dat de cățiva ani beției. În casă nu mai era traiu și biata lui femeie nu mai știa ce să se facă. De una-zi veni eară beat acasă și începă să-și bată nevasta. Aceasta s'a apărat, bețivul a luat un pistol și a pușcat după ea, nimerindu-o în spate. N'a fost destul cu atâta, ci a mai luat un cițit, pe care l-l-a implântat în spate. Femeia e acum în spital, bețivul la tribunal.

Cărțile dintr'un an. În anul 1903 au apărut pe rotogolul pământului 73.000 cărți nouă. În frunte e Germania cu 23.000, urmează Franța cu 16.000, Italia cu 9.500, Anglia cu 6.500.

O familie înecată. În Goslaviț (Silezia) căză băiatul de 3 ani al unor oameni, cari lucrau la o țiglarie, într'o gaură adâncă, plină cu apă, și se confundă numai decât. Mama copilului, chemată de tovarășii de-al lui, sări după el în apă, dar' și ea se confundă. Venind bărbatul, se confundă și el, când a încercat să-și mântue nevasta și copilul. Când au fost scoși, erau toți trei morți.

Tălharie americană. Americanii le fac toate cu vîr și îndesat, chiar și tălharile. Foile din New-York vestesc, că acum de curând a fost prinsă o bandă americană de tălhari în statul Dakota-de sud, mulțumită unui dedectiv (polițist secret), care a știut să se vîre între ei ca tovarăș. Banda aceasta, după mărturisirea celor prinși, a omorât în ultimii 20 de ani 40 de oameni și a furat între altele zece mii de cai și cinci sute de mii alte vite. În patru comitate ale statului era stăpână și dirigătorii erau tot oameni de-al ei. Casa unui procuror, care le aflase urma, a fost aprinsă, alți funcționari, cari îi urmăreau, ucși. Toți membrii cetei trebuie să joare, că vor păstra secretele. Cel-ce era bănuț de trădare, era ucis.

Șarlatanerii. Nu-i destul, că omul e îngelat de mai multe-ori cu mărfurile, ce le cumpără dela unii negustori necunoscuți, cari își laudă minune mare marfa, mai ales pe pagina din urmă a gazetelor, unde plătesc pentru anunț, dar' se află mișei, cari se joacă și cu sănătatea deaproapelui lor. Așa a început de curând un doctor mincinos din America, care se numește Dr. W. Kidd, Baltoș Block, Ind., să anunte, că el are un elixir, care vindecă toate boalele. Cel bolnav n'are decât să se adreseze lui, și capătă medicina gratuit. Cum s'unt proști unii oameni, cred și cer medicina. Ei capătă niște turtulițe dulci. Nu trece mult și se pomeneș cu o scrisoare, în care li-se cere să-și descrie bine morbul după întrebările ce le pune doctorul și să trimită 40 coroane. Trimite cineva aceste 40 cor., primește o nouă scrisoare în care îl asigură, că în curând se va vindeca, să trimită numai încă 60 cor., ca să capete leacul. Se n'țeleje, că toată medicina nu plătește o ceapă degerată. De aceea ferți-vă de leacuri anunțate în gazete ca și de descântecurile babelor, și duceți-vă la doctor, altminteri o pățiți!

Esposiția de oi în Poiana. Cu scop de a studia diferitele soiuri de oi de rasă aleasă și de a chibzui asupra culturii naționale a oilor dau mai ales cu scop de-a valoriza lăna și celelalte produse ale oilor comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu, hotărîre a luat a aranja în 10 Iulie n. c. exposiție de oi în frunțașă comună Poiana (cîngă Mercuria), dat fiind, că populațiunea din partea locului se îndeltnicește cu cultura în mare a oilor. La această exposiție Reuniunea va distribui premii în valoare tot de 200 cor. și în acelaș timp măsuri se vor lua ca și primăria comunală și institutul de credit Mielul să creze premii, ce să se distribuie între exponenți. La exposiția va asista după toate prevederile și directorul Institutului de valorizare a lănei din Budapesta.

Petrecerea de vară —

a meseriașilor nostri.

Sibiu, 22 Iunie 1903.

După munca îndelungată și oboșitoare, momentele de recreație s'unt de natură de ați întări forțele și a te face să-ți câștigi nouă dispozițiune pentru începerea și continuarea muncii. Reuniunea sodalilor nostri, această sentinelă neadormită a clasei noastre de mijloc, silință își dă, să procure publicului și indeosebi țăranului și meseriașului, ba în nenumerate cazuri chiar și păturei sus puse a societății noastre momente de recreație și de înălțare sufletească în această viață destul de sbuciumată și prin aceasta a-l face ca după recreațiune cu atât mai mult zel să-și vadă și unul și altul de afacerile sale zilnice.

Producțiunea de Sămbătă (20 Iunie n. c.) a Reuniunii, după programul său destul de bogat și variat a fost și un fel de examen pentru o samă de elevi din școala dramatică ce face în ședințele lunare literare, inițiate la stăruința presidentului Reuniunii a dlui Victor Tordășianu.

Public numeros din toate clasele sociale a asistat la această sărbătoare, dorind cu toți să sprijinească, în mod și moral și material Reuniunea în niștințele sale. Să știe, o parte a venitului curat al producțiunii, e menit pentru ajutorarea săracilor nostri la Crăciun.

Corurile dirijate cu pricepere de dl *Candid Popa*, au mărturisit despre ostenețele acestui dascăl, care s'a dedicat și el cultivarea clasei noastre de mijloc. Mult au plăcut solurile domnilor *Ioan Stanciu* și *Nicodim Rusu*, dar corurile mixte încă n'au lăsat nimic de dorit. Multe din compoziții au fost de

oate 2-ori cântate. Compositorii noștri: Dima, Timoteiu Popovici, Flondor și Șorban și-au găsit admiratorii în numărul auditor.

D-voara *Baciu* și dl *Azenta*, acești pricepuți reprezentanți ai artei dramatice prin declamațiunile lor au făcut cinste Reuniunii și și-au câștigat noi lauri la activul lor. Aplauze nenumărate și fără sfârșit au fost răsplata lor binemeritată. Dl *Azenta*, ne-a predat afară de program și anecdota „Lună ori soare” de Speranță și „Numai una” de Coșhuc.

Jocul animat și-a luat începutul la orele 10^{1/2}, și a ținut în bună veselie până în zori de zi.

Pălăria „*Dzeu vede*”, dăruită de debiliul măestru compactor dl *Petre Iliș* și purtată de presidentul Reuniunii dl *Vic. Torbășianu*, a adaus din crucerii adunați frumugiua sumă de cor. 13 pe seama fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor noștri.

Laudă conducătorilor Reuniunii, laudă oricivilor și recunoștință publicului asistent.
Un călușer.

MAI NOU.

Sosirea regelui Sârbiei în Belgrad.

Nou alesul rege al Sârbiei Petru I. a sosit în Belgrad Mercuri, în 24 l. o. A fost primit cu mare căldură de popor și salutat de prim-ministrul *Avaoumiovici*. Regele a mers întâiu în biserică, ear' după serviciu în palatul fost a reginei *Natalia*. Joi a depus jurământul înaintea *Scupcinei*.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlul Petru Păcurar, America. La cererea d-v. vă comunicăm următoarele: Prețul unui „*Acaftis*” e cor. 1.70, și al unui „*Octoich*” e cor. 1.60. Cărți de teatru sunt multe și au diferite prețuri, pe eari mai bine le-al pute afla din vr'un catalog de cărți. Porto recomandat face cam 40—50 cruceri.

Pentru redacție și editură responsabil:

Vasile E. Moldovan.

Proprietar: Pentru „*Tipografia*”, societate p acțiuni *Iosif Marshall*.

Publicațiune.

Subscrisa direcțiune a minelor de aur din *Băița* (via *Deva*) prin aceasta publică concurs de licitațiune minuendă, pentru transportarea lemnelor necesare din pădurile sale proprii de pe teritoriul comunei *Trestia*.

Locul de transport este:

Gura de mine „*Josefi*” din *Băița*.

Gura de sub minare „*Klein*” din *Crăciunești*.

Piuăle de aur *Steampuri* din *Crăciunești*.

Gura de sub minare „*Grimm*” din *Fizeș*.

Gura de sub minare „*Georgina*”, *Căinelul-de-sus*.

Transportarea se poate face pe un an, să începe cu anul curent, cu următoarea cantitate:

1. 10 000 metri cubici lemne de foc.
2. 2600 fire de goro lemna la mine.
3. 25 metri de lemn pentru unelte industriale.

Concurenții au de-a se insinua la subscrisa direcțiune până în 30 lunle a. c.

Acei reflectanți, cari dispun de cautiune, vor fi preferiți.

Condițiunile de licitațiune minuendă se pot privi la subscrisa direcțiune sau se pot cere în scris.

53 2—2

Direcțiunea minelor de aur din *Băița*:

Karl Hopp.

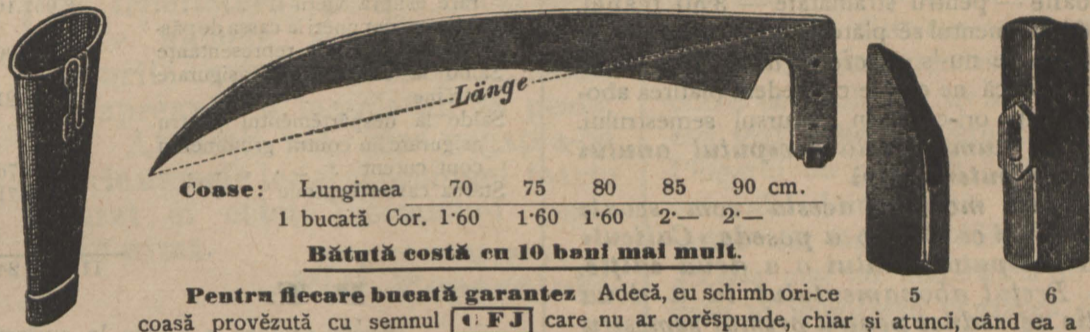
Oena-Sibiiului — Salzburg — Vizakna.

HOTEL BRESSLER.

Deschis din 15 Maiu până în 30 August. 47 4—6

Odăi de închiriat lunare, bine mobilate. — Sală mare pentru mâncare. — Grădină de restaurațiune umbroasă și parc. — Bucătărie bună. — Beuturi curate. — Serviciu prompt. — Prețuri moderate.

Carol F. Jickeli, Sibiiu. (La coasa de aur).

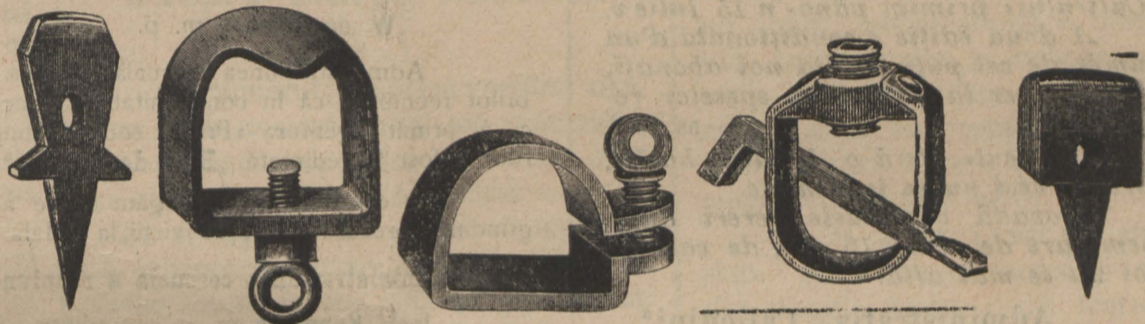
Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.

1 bucată Cor. 1'60 1'60 1'60 2'— 2'—

Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **C.F.J.** care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra!

Nicovale, forma, fig. 2 3 13 Clocane, fig. 5 à 250, 300 fig. 6 à 300 grame
1 buc. Cor. —96 —86 1 bucată Cor. —86 —90 1'—

Nicovalele și clocanele se vând pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, Fig. 3 13 15 Fig. 7. Tocuri de cuți
pentru întepenia coasei. Dimensiunile $\frac{44}{44}$ $\frac{39}{41}$ $\frac{39}{33}$ $\frac{40}{43}$ mm. șmălțuite pe dinlăuntru și pe dinatâră
1 bucată Cor. —24 —24 —30 —40 1 bucată Cor. —40.

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Indesebi recomand: Cuțile americane 1 buc. Cor. —40.
Cuți de Bergamo vinete-închise, cu semnul C F J 1 buc. Cor. —80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn Cor. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model întrodus de *Iulius Teutsch*) 1 bucată Cor. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn. 1 buc. Cor. 1'30.

Bricce de Solingen. Garantate dela Cor. 1'20 în sus.

Briccege de Solingen pentru atârnat. Lungimea întregă: 8 9^{1/2} 11 ctm.
43 6—10 1 bucată Cor. —34 —44 —50

Ușurința muncitorilor. Subscriși aducem la cunoștința onoratului public, că din anul 1895 încoace în fiecare an ne-am procurat coase dela dl *Carol F. Jickeli* din *Sibiiu*, despre coasele acestea adevărim subscriși în numele mai multora că sunt foarte bune, așa încât cine odată își va procura coase dela sus numitul fabricant, acela până trăește nu cred că își va mai procura dela altă firmă. Proprietarii și muncitorii comunelor *Pintic* și *Posmoș* pe fiecare an își procuerează câte 150 coase fiindcă sunt foarte renumite.

Deci fiindcă timpul cositului se apropie rugăm prin aceasta pe toți cetitorii „*Foii Poporului*” și indeosebi pe toți muncitorii a-și procura coase dela numita firmă, căci vor avea mare ușurință la cosit.

Pintic, în 10 Maiu 1903.

Toma Teodor. Cornel Vêrvă. Ioan Buta. Tănase Moldovan. Stefan Vêrvă.

Spre binevoitoare atențiune!

Am onoare a Vê aduce la cunoștință, cumcă pentru sesonul anului curent al băilor din *Oena-Sibiiului*, care se deschide la 15 Maiu, am luat sub conducerea proprie

Restaurantul din grădina Schuller

Prin multe aranjamente nouă și billard escelent, apoi oferind vinuri curate și excuisite, bere de *Dreher* l. calitate și tot felul de ape minerale, cum și mâncări gătite cu cea mai mare îngrijire, sper că restaurantul meu — situat și altcum foarte favorabil și cu o grădină frumoasă — o să afe complăcerea celor mai distinși p. t. oaspeți, cari petrec la cură.

La 1 oră p. m. Table d'hôte. — Serviciu à la Carte la 12 ore.

Abonament pentru prânz și cină în și afară de casă cu cele mai moderate prețuri.

Promit în fine cel mai atent serviciu și Vê rog a mă onora cu comandele și cu visita D-Voastre.

Cu distinsă stimă

Stefan Pelikan, arêndaș.

Anunț.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștință că am tot felul de

Lemne de brad cioplite

pentru tot felul de edificii: grinzi, caferi și alte. 58 1-1

Lungimea și grosimea după cerere.
Doritorii au să se adreseze dlui

Nicolae Răchițian,
comerciant în Săsciori, u. p. Szász-Szebes.

„Calicul“ în a doua ediție.

Pe al doilea semestru din acest an escriem nou abonament la „Calicul“ cu prețul de 3 coroane — pentru străinătate — 3.50 franci.

Abonamentul se plătește înainte de 1 Iulie v. Celor-ce nu-ș »feciori d'ai lui bani gata«, dacă ne cer, le concedem plățirea abonamentului ori-când în decursul semestrului.

Cu numeri dela începutul anului nu mai putem servi

Din motivul acesta vom scoate pentru cei ce doresc a poseda »Calicul« dela începutul anului o a doua ediție.

Prețul abonamentului la a doua ediție se reduce pentru primul semestru la 2 coroane; pentru al doilea semestru rămâne tot 3 coroane.

Abonamente la a doua ediție a »Caliculului« primim până-n 15 Iulie v.

A doua ediție e condiționată d'un număr de cel puțin atâta noi abonați, câți se recer la acoperirea speselor rețipăririi. 55 1-3

»Calicul« oferă o lectură hazlie, care în veci nu se învechește.

Dovadă continuuș cereri după esemplare de acum 18 ani, de cari la noi nu se mai află.

Administrația „Caliculului“.

Prima societate ungară de asigurare generală.

Înființată la anul 1857.

Active	Contul bilanțului în 31 Decembrie 1902.		Pasive		
	Cor.	bani			
Capitale deponente la casse de păstrare și la bănci	3,797.830	51	Capital soc. de acții	6,000.000	—
Hărții de valoare de ale statului și de cele garantate de stat	20,419.111	55	Capital de rezervă	6,000.000	—
Scrisuri fonciare	62,450.590	50	Capital special de rezervă	568.588	14
Obligațiuni comunale și altfel de hărții de valoare	3,764.925	—	Reservă pentru diferența de curs	3,913.140	27
Interese transitoare după hărții de valoare	724.676	27	Reservă de premii după substra-	85,180.611	09
Imprumuturi hipotecare	1,508.215	17	gerea părților de reasigurare .	1,345.820	44
Cambii	935.193	29	Pagube nehotărâte după substra-	833.086	62
Case, proprietăți de-ale soc., în Budapesta și Pojon	2,660.000	—	Fondul de siguranță pentru cei asigurați	751.681	57
Imprumuturi pe polițe de asigurare asupra vieții	8,967.105	56	Părțile de câștig dela capitalurile de inzeștrare	1,058.061	40
Bani gata, depuneri la cassa de păstrare și saldo la reprezentanțe	4,171.901	24	Fondul »Lévay«	187.148	21
Saldo la institute de asigurare străine	1,184.214	08	Fundațiunea milenară	64.617	77
Saldo la despărțământul pentru asigurare în contra grindinei în cont curent	355.768	81	Fondul »Ormodity«	20.323	78
Starea cassei centrale	94.714	03	Dividende neridicate	3.893	—
			Reserva asociațiunei pentru ajun-	225.430	91
			gerea unei etăți determinate . .	10.981	97
			Premii anticipate	397	78
			Câștiguri neridicate	16.000	—
			Reserva asigurărilor sortate . . .	814.093	74
			Pretensiuni	4,040.374	37
			Câștig	111,034.246	01
				111,034.246	01

P. T.

Avem onoare a aduce la cunoștință, că am înființat și în Sibiu o agentură principală și o-am predat Reuniunii cercuale de agricultură în Sibiu. — Budapesta 3 Iunie 1903.

Direcțiunea primei societăți ungare de asigurare generală:

W. de Ormodity m. p.

Lud. de Jeney m. p.

Administrațiunea cercuală mai jos subscrisă are onoare a aduce la cunoștința membrilor reuniunii, că în conformitate cu decisiunea, luată în ședința direcțiunii, ținută la 5 Iunie c., a primit agentura »Primei societăți ungare de asigurare generală«. Cu resolvarea afacerilor a fost încredințată »Hala de vânzare« (»Verkaufshalle«) a reuniunii. 64 1-2

În cas de lipsă vă rugăm să vă adresați cu cererile de asigurare contra focului și grindinei, precum și asupra vieții, la »Hala de vânzare«. — Sibiu 6 Iunie 1903.

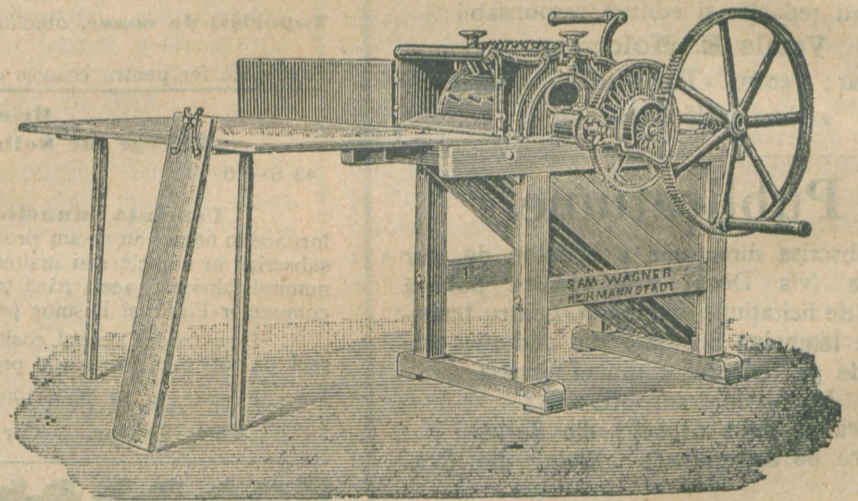
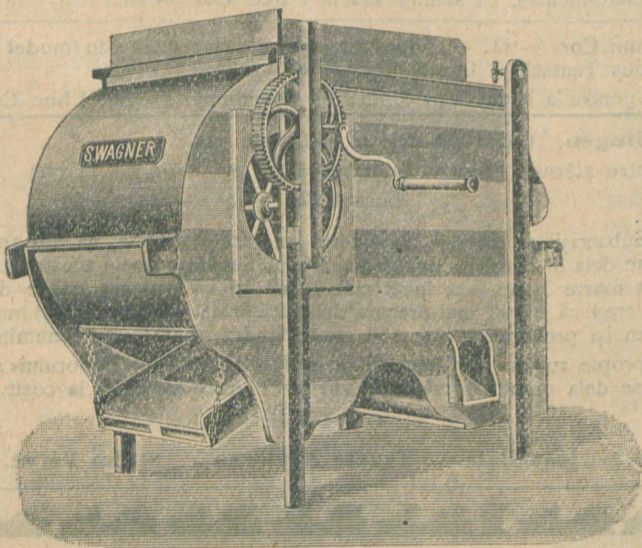
Administrațiunea cercuală a reuniunii de agricultură transilv. săsești în Sibiu

Iosif Konnerth m. p. președinte.

Carol Stephani m. p. secretar.

SAM. WAGNER

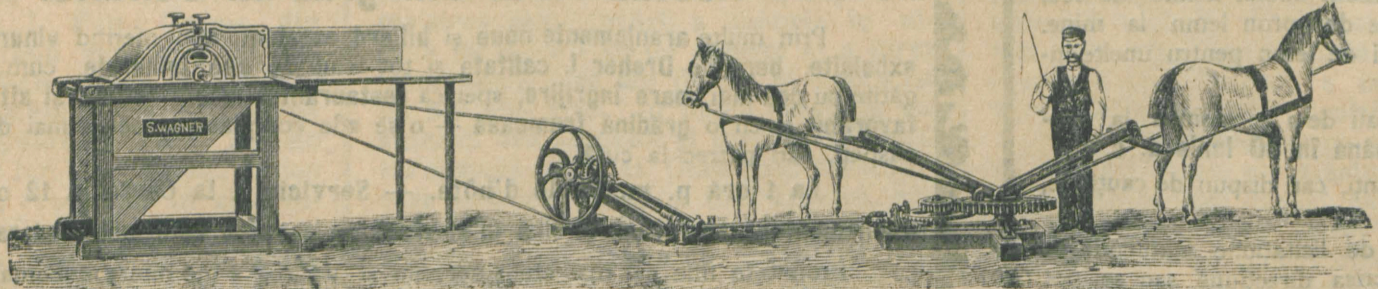
prima turnătorie de fer fabrică de mașini și unelte agricole, atelier de mori și prăvălie de fer
Sibiu, Piața de fân nr. 1.

57 1-7

Cele mai bune și mai escelente

Mașini de treerat grâu cu mâna și cu maneș, Mori de vânturat (Ciure) Trioruri, Greble de adunat fânul, sfârmător de cucuruz precum și toate altele mașini și unelte economice se liferează cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă cele mai avantajoase condițiuni de plată.

Cataloage la cerere gratis și franco.